

KPSS

2013

YAŞAR YILDIZ

facebook: KPSS KAYNAK ARŞİVİ
KPSS DÖKÜMAN ARŞİVİ

ÇAĞDAŞ TÜRK DÜNYASI

SORU CEVAP

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA DÜNYA

Konunun Kapsadığı Olaylar

- I. Dünya Savaşı
- Gizli Antlaşmalar
- Brest Litovsk Antlaşması
- ABD'nin Savaşa Girmesi ve Wilson İlkeleri
- I. Dünya Savaşı'nın Sonuçları
- Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919)
- I. Dünya Savaşı'nı Bitiren Antlaşmalar
- Monroe Doktrini
- SSCB'nin Kurulması
- Orta Asya Türk Devletlerinde Basmacılık Hareketi ve Zeki Velidi Togan
- Ortadoğu'da Manda Yönetimlerinin Kurulması
- Yeni Bir Güç : Japonya'nın Doğusu ve Meiji Restorasyonu
- 1929 Amerikan Ekonomik Krizi ve Dünyayı Etkilemesi
- İki Savaş arasında Avrupa'da Totaliter Rejimlerin Kurulması
- Milletler Cemiyeti'nin (Cemiyet-i Akvam) Kurulması
- Locarno Antlaşması
- Kellog- Briand Antlaşması
- Almanya'da Hiper Enflasyonun Yaşanması ve Hitlerle Almanya'nın Yeniden Yükselişi
- İtalya'da Mussolini, Almanya'da Hitler ve İspanya'da Franco Totaliter Yönetimlerinin Kurulması
- Albert Einstein'ın Mustafa Kemal'e Mektubu ve Yahudi Bilim Adamlarının Türkiye'ye Kabulü
- 20. Yüzyıl Başlarında Bilimsel Alandaki Gelişmeler, Radyo-TV- Sinema
- Atatürk Dönemi Dış Politika (1923-1938)

1. I. Dünya Savaşı'nın genel nedenleri nelerdir?

- Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımı
- Sanayi Devrimi'nin hızlandırdığı sömürgecilik, hammadde ve pazar yarışı.

2. I. Dünya Savaşı'nın özel sebepleri nelerdir?

- Fransa'nın zengin kömür yatakları olan Alsas- Loren'i Almanya'dan geri almak istemesi,
- Avusturya-Macaristan ile Çarlık Rusya'nın Balkan hakimiyeti mücadelesi,
- İngiltere'nin Almanya'yla ekonomik rekabeti (en önemli neden),
- Japonya'nın Uzakdoğu Alman sömürgelerini ele geçirmek istemesi,
- Rusya'nın Boğazlardaki tarihi emellerini gerçekleştirmek istemesi,
- İtalya'nın hammadde arayışı ve Avusturya hakimiyetindeki topraklarını kurtarmak istemesi,
- 28 Haziran 1914'te Avusturya Macaristan veliahtının Saraybosna'da Sırp larca öldürülmesi (görünür neden)

3. Paris Barış Konferansının toplanma amacı nedir?

- Savaş sonrasında 18 Ocak 1919'da toplanan konferansta yenilen devletlerin yapacağı barış antlaşmalarının içeriği belirlenmiştir. Versay, Nöyvi, Trianon, Sen Jermen antlaşmalarının içeriği belirlenmiş Osmanlı'nın imzalayacağı barış antlaşmasının içeriği belirlenememiştir.
- Sevr Antlaşması'nın içeriği San Remo Konferansı'nda belirlenmiştir.
- Bu konferansta İtilaflar arasındaki ilk fikir ayrılıkları ortaya çıkmış; İngiltere, Batı Anadolu'yu İtalyanlardan alarak Yunanlara vermiştir. Nedeni sömürge yolları üzerinde ve Doğu Akdeniz'de İtalya'nın güçlenmesini önlemektir.
- Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kurulmuştur.
- Manda hukuken uygun bulunmuştur.
- Alsas-Loren Fransa'ya bırakılmış Polonya bağımsız olmuştur.

4. 1919 Paris Barış Konferansı'nın 1815 Viyana Kongresi'nden temel farkı nedir?

- Paris Konferansı'nda Viyana Kongresi'nin aksine milliyetçilik ilkesi önemsenmiştir. Avrupa siyasi haritası büyük çapta bu doğrultuda çizilmiştir.

5. Monroe Doktrini'ne göre ABD'nin temel dış politikasının dayandığı esaslar nelerdir?

- ABD Avrupa devletlerinin Amerika kıtasında yeniden sömürgecilik hareketine girişmelerine ve kendi sistemlerini kıtanın herhangi bir yerinde uygulamak için yapacakları girişimlere izim vermemeyi ve Avrupalı güçlerin kendi arasındaki sorunlara savaşlara politikalara karışmamayı ilke edinmiştir. "Amerika Amerikalılardır."
- ABD, bu doktrin dışına I. Dünya Savaşı'na katılmakla ilk kez çıkmıştır.

6. **SSCB antlaşma ile I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir?**
- 3 Mart 1918 Brest- Litovsk Antlaşması
7. **I. Dünya Savaşı sonrasında imzalanan ateşkes antlaşmaları hangileridir?**
- Bulgaristan'la Selanik Ateşkesi (ilk imzalanan ateşkes),
  - Osmanlı'yla Mondros Ateşkesi,
  - Avusturya'yla Villa Gusti Ateşkesi,
  - Almanya'yla Rethandes Ateşkesi (son imzalanan)
8. **I. Dünya Savaşı'nı bitiren barış antlaşmaları hangileridir?**
- Almanya'yla Versay Antlaşması (ilk imzalanan barış antlaşması),
  - Macaristan'la Trianon Antlaşması,
  - Avusturya'ya Sen Jermen Antlaşması,
  - Bulgaristan'la Nöyyi Antlaşması,
  - Osmanlı'yla Sevr Antlaşması (en son imzalanan barış antlaşması)
9. **I. Dünya Savaşı'ndan sonra İtilaf devletleri ile mağlup devletlerin imzaladıkları antlaşmaların ortak özellikleri nelerdir?**
- Yenilen devletlerin toprakların küçülmesi,
  - Yeni devletlerin kurulması,
  - Askeri sınırlamalar ve yasaklar konulması,
  - Ağır savaş tazminatlarının konması,
  - Ekonomik yükümlülüklerin getirilmesi
10. **I. Dünya Savaşı ve sonrasında yıkılan imparatorluklar hangileridir?**
- Avusturya Macaristan,
  - Osmanlı,
  - Çarlık Rusya,
  - Almanya.
11. **I. Dünya Savaşı'ndan sonra sömürgeciliğin yerini hangi sistem almıştır, çıkış gerekçesi nedir?**
- Mandater yönetim veya manda denilen sistem ortaya çıkmıştır.
  - Wilson İlkelerine göre her ulusun kendi geleceğini kendisi belirlemesi ilkesi sonucunda yeni kurulan zayıf devletlerin himaye edilmesi çıkışına gerekçedir.
  - Milletler Cemiyeti hukuken uygun bulmuştur.
12. **Balfour Deklerasyonu nedir?**
- I. Dünya Savaşı esnasında Polonya Yahudileri Almanlardan zarar görmektedir. Amerika'daki Yahudi lobisinin baskısıyla Wilson, Polonya'nın bağımsız olması şartını da koymuştur. Aynı dönemlerde 1917'de İngiltere Dış İşleri Bakanı James Balfour yayınladığı deklarasyonla Yahudilere Kudüs'te devlet kurma sözü vermiştir.
13. **Basımcı Hareketinin bir kolu olan Türkistan Milli Birliği'nin kurucusu kimdir?**
- Rusya'nın asimilasyon politikasına karşı mücadele eden Zeki Velidi Togan'dır.
14. **XIX. yüzyılın sonlarından itibaren Avrupalıların Ortadoğu'ya değer vermelerinin nedeni nedir?**
- Coğrafi konumu ve Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla bölgesel öneminin artması
  - Yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin etkili olması ve XIX. yüzyılın sonlarında petrolün bulunması.
15. **Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) hakkında bilgi veriniz.**
- Kurulma fikrini ortaya atan Amerikan başkanı Wilson'dur. Paris Barış Konferansı'nda kurulma kararı alınır. 10 Ocak 1920'de Cenevre'de kuruldu.
  - Amacı uluslararası sorunları barışçıl yollarla çözüme kavuşturmaktır. İngiltere'nin etkisinde kalması ve Musul meselesinde İngiliz yanlısı tutumundan dolayı Türkiye geç girmiştir. (18 Temmuz 1932)
  - II. Dünya Savaşı'nın çıkmasını önleyemediği için etkisini yitirmiş, II. Dünya Savaşı sonrasında yerine Birleşmiş Milletler (BM veya UN) kurulmuştur.
16. **Dawes Planı (1924) nedir?**
- I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın zarar verdiği ülkelere ödeyeceği tazminatları düzenleyen plandır. Bu plana göre ABD kendisine tazminat ödeyemeyen Almanya'nın yeniden yapılandırılması için Almanya'ya kredi verecek, yapılanmasını tamamlayan Almanya'da daha sonra borcunu ödeyecekti.
  - Bu plan Alman-Fransız ilişkilerini iyi geliştirmiş Locarno Antlaşmasına zemin hazırlamıştır.
17. **1929 Amerikan krizine ortam hazırlayan faktörler nelerdir?**
- Amerika'da I. Dünya Savaşı'nın getirdiği zorluklar karşısında küçük şirketler birleşerek holdingler ortaya çıkmıştır. Savaş sonrasında tekeller oluşturmuşlardır. Amerikan ekonomisine hakim olan holding sayısı 200 civarındaydı. Bir holdingin batması ekonomiyi sarsacak nitelikteydi.

- Bu dönemde Amerikan banka ve şirketlerin çalışma esaslarını düzenleyen yasalar yetersizdi. Hissedar yatırımcıların bilgilendirilmesi ve denetlenmesinde görülen eksiklikler Amerikan ekonomisinin olumsuz özelliklerindedir.
- ABD; 1924-29 yılları arasında gerçekleştirdiği ihracat fazlası ile kredi veren ülke haline gelir. Bu esnada ülke de otomobil yapı elektrik gibi yeni endüstriler gelişmeye başlar. Talebin fazla olması borsanın spekülâtif (yapay) olarak aşırı yükselmesine neden olmuştur.
- Amerika'nın verdiği kredileri geri alamaması ekonomiyi zorda bırakmıştır. Aynı dönemde İngiliz parası poundun aşırı değer kazanması ihracatta düşüşe ve ekonominin bozulmasına yol açtı.
- Almanya ise hiperenflasyona sebep olmuştur.
- Sonucunda Amerika'daki Dow Jones (New York) Borsası'nın çöküşüyle ekonomik buhran başlamıştır.

18. 1929 Büyük Buhranı'nın sonuçları nelerdir?

- Krizin bilançosu 4.2 milyar dolardır. 4.000 civarında banka batmıştır. Binlerce insanın mal varlığı yok olmuştur. Açlık oranlarında artış olmuştur.
- Piyasadaki paranın bir anda yok olması takas sistemine geri dönüşü getirmiştir. Dünya ticaretinde % 65 oranında gerileme olmuştur. Etkileri II. Dünya Savaşı'na kadar devam etmiştir.
- 1933'te yayınlanan Hoover Moratoryumu'yla borçlu devletlerin borçları yeniden yapılandırılmıştır.
- Kriz en fazla sanayileşmiş şehirleri vurmuş işsizlik oranlarında artış olmuştur.
- Tarım ürünleri fiyatlarındaki % 40-60'lık düşüş çiftçileri ve kırsal bölgeleri olumsuz etkilemiştir.
- Madencilik alanını krizin en fazla etkilediği sektörlerden olmuştur.
- Amerikan Ekonomik Krizi'nin etkisinden kurtularak istihdama ulaşan ilk ülke Almanya olmuştur.

19. Briand- Kellog Pakti hakkında bilgi veriniz?

- 27 Aralık 1928'de Paris'te İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Çekoslovakya ve Belçika arasında imzalandı. SSCB ve Türkiye de antlaşmaya 1929'da dahil olmuştur.
- Amaç savaşın ulusal bir politika aracı olmaktan çıkarılmasıydı. Savunmaya dayanmayan kanun dışı sayılmış ve devletlerarası ilişkilerde barışçı yollara başvurulması esas alınmıştır.

20. Sürrealizm (Gerçeküstüçülük) nedir?

- 1924'te Fransa'da ortaya çıkmıştır. Akımın kurucusu Andre Breton'dur.
- Aklın denetimi olmadan her türlü estetik ve ahlak kaygısı olmadan düşüncenin yazılmasını savunur.

21. Türkiye'nin 1923-1938 arası dış politikasında hangi gelişmeler olmuştur?

- 1924'te Fransa'yla Yabancı Okullar Sorunu
- 1926'da Ankara Antlaşması'yla Musul'un İngiltere'ye bırakılması,
- 1929'da Briand- Kellog Pakti'na üye olunması,
- 1929'da Litvinov Protokolünün imzalanması,
- 1930'da Türk- Yunan Nüfus Mübadelesi'nin yapılması,
- 1932'de Milletler Cemiyeti'ne üye olunması,
- 1934'te Balkan Antantı'nın kurulmasına öncülük edilmesi,
- 1936'da Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle Boğazlarda tam egemenliğin sağlanması,
- 1937'de Sadabat Pakti'na kurucu üye olarak katılması,
- 1937'de Nyon Konferansı'na katılması,
- 1938'de Hatay Cumhuriyeti'nin kurulması.

22. Balkan Antantı hakkında bilgi veriniz.

- 9 Şubat 1934'te İtalya'nın ve Almanya'nın saldırgan politikalarına karşı Türkiye-Yunanistan-Yugoslavya ve Romanya'nın kurduğu bölgesel barış teşkilatıdır.
- İmzacı devletler Balkanlardaki sınırlar korumak ve bölgedeki mevcut durumu değiştirmek isteyen devletlere önlem almayı amaçlamışlardır.
- Bulgaristan ve Arnavutluk saldırgan devletler yanlısı politika izlemesinden dolayı teşkilata katılmamıştır.
- 1937'de Yugoslavya'nın saldırgan devletlerle anlaşma yapması üzerine II. Dünya Savaşı öncesinde teşkilat etkinliğini yitirir.

23. Boğazların Türk hakimiyetine geçişini hızlandıran olay hangisidir?

- İtalya ve Almanya'nın saldırgan politika izlemesi ve II. Dünya Savaşı'nın çıkma tehlikesi üzerine Türkiye, Boğazlar konusunu gündeme getirir. 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi sonucunda Boğazların hakları tamamen Türkiye'ye devredilir.

24. Sadabat Pakti hakkında bilgi veriniz.

- 8 Temmuz 1937'de Türkiye, İran, Irak ve Afganistan tarafından İtalya'nın saldırgan politikalarına karşı kurulan teşkilattir.
- Hatay meselesinden dolayı Suriye katılmamıştır.

- II. Dünya savaşında etkinliğini yitirir. Yerine II. Dünya Savaşı'ndan sonra Bağdat Paktı kurulur.

25. Faşizm nedir?

- Genellikle sağcı otoriter tek parti rejimlerine verile ad olmakla birlikte özelde iki dünya savaşı arasında İtalya'daki sağcı otoriter rejimin adıdır.
- Faşizmde ülkeyi yöneten kadro, ülkenin tek hakimidir. Alınan kararlar, yapılan uygulamalar tamamen bu kesimin iradesiyle gerçekleşir. Söz konusu kadro sadece ideolojiyi uygulamaya koymaya çalışır. Eleştiriler tavsiyeler dikkate alınmaz. İdeolojiyi ters düşen fikirler ve olaylar baskıcı yöntemlerle bastırılır. Faşizmde bireyler ideolojiyi bağlılıkla yükümlüdür.

26. Kara Gömlekliler ne demektir?

- I. Dünya Savaşı sırasında II. Dünya Savaşı sonuna kadar varlığını sürdüren İtalya'daki yarı faşist örgüttür. Benito Mussolini yönetimindeki silahlı birliklerdir.

27. Nazizm nedir?

- Almanya'da 1930'lu yıllarda Hitler tarafından kurulan Nasyonal Sosyalist Partisi'nin Alman ırkının üstünlüğünü savunan politikasıdır(Hitlercilik).
- Nazizm disiplin, emirlere bağlılık, görev anlayışı, düzen, cesaret vb. özelliklerin sadece Alman ırkında olduğu iddia etmiştir. Bu nedenle başka ırklara karışarak bu özelliklerin kaybedilmemesi gerektiğini savunmuştur.
- Adolf Hitler'in liderliğini yaptığı Nazi Partisi, Versay Antlaşması'nın hükümlerini ve kısıtlamalarını ortadan kaldırmayı öncelikli hedef olarak görmüştür.

28. II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya, İtalya ve İspanya'nın başındaki diktatörler kimlerdir?

- İtalya- Benito Mussolini,
- Almanya- Adolf Hitler,
- İspanya- Fransisco Franco.

Japonya'nın diğer devletler tarafından istila edilmemesinin nedenleri nelerdir?

- Japonya'nın adalar şeklinde oluşu
- Dağlık ve verimsiz topraklarının olması
- Toprak bütünlüğünün ve stratejik özelliğinin olmaması

29. Meiji Restorasyonu ve önemi nedir?

- Japonya'nın modernleşmeye ve gelişmeye başladığı döneme verilen addır. 1868'den itibaren feodalite yıkılmış ve hakimiyet imparatora geçmiştir. Avrupa'nın yüzyıllar içinde kurduğu modern sanayileri, bürokratik ve politik kurumlar bu restorasyon sayesinde Japonya'da 30 yılda kurulmuştur. Kapalı Japon dünyası bu olayla dış dünyaya ve gelişmelere açılmıştır.

30. Meiji Restorasyonu hangi ülkede kim tarafından gerçekleştirilmiştir?

- Japonya'da İmparator Hirohito tarafından gerçekleştirilmiştir.

31. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin hangi bölgeleri hangi devletler tarafından sömürgeleştirilmeye çalışılmıştır?

- Boğazlar üzerinde İngiliz-Rus mücadelesi
- Balkanlar üzerinde Avusturya- Rusya mücadelesi
- Mısır üzerinde İngiliz-Fransız mücadelesi
- Osmanlı Devletinin Ortadoğu topraklarında İngiliz-Alman mücadelesi

32. Amerika kendi içinde kapanarak Avrupa'dan kendisini dışlama politikasına (yalnızcılığa dayalı dış politika stratejisi) ne ad verilir?

- Monroe Doktrini

33. 1925 yılında ABD, İngiltere, Almanya, Japonya, Çekoslovakya ve Belçika gibi devletler arasında oluşturulan birliğe ne ad verilir?

- Locarno Paktı

34. Locarno Antlaşması hangi devletler arasında kaç yılında imzalanmıştır?

- 1 Aralık 1925'te Fransa, Almanya, Belçika, Yugoslavya, Polonya ve İngiltere.

35. Milletler Cemiyeti'nin (Cemiyet-i Akvam) kuruluş amacı nedir?

- Uluslar arasında işbirliğini geliştirmek ve uluslar arası barışı ve güvenliği sağlamak için savaşa başvurmamak gizlilikten uzak adaletli ve onurlu uluslar arası ilişkiler sürdürmek.
- Hükümetlerce bundan böyle eylemsel davranış kuralı kabul edilen uluslar arası hukuk kurallarına kesinlikle uymak.
- Örgütlenmiş halkların karşılıklı ilişkilerinde adaleti korumak ve antlaşmalardan doğan bütün yükümlülükleri titizlikle saygı göstermektir.

36. Kliring sistemi ne anlama gelmektedir?

- Dış ticarette iki ülke arasında yapılan alışverişin karşılıklı olarak döviz kullanılmadan malla ödenmesi (takas) yani malı alanın malını satın alma anlamına gelmektedir.

37. Sevr Antlaşmasının önemi nedir?

- Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti sömürge haline getirilir. Osmanlının imzaladığı son antlaşma olup yürürlüğe girmeyen ölü doğmuş antlaşmadır. Kurtuluş Savaşı sonrası Lozan Antlaşması yürürlüğe girmiştir.

38. Versay Antlaşmasının önemi nedir?

- Almanya bu antlaşma ile büyük ölçüde toprak kaybetti.
- Bütün denizası sömürgeleri elden çıktı. Ayrıca bu antlaşma ile Almanya'ya büyük ekonomik yükümlülük getirdi.
- Alman toplumunun hepsinin savaş suçlusu sayılması antlaşma maddelerinin ağır ve halkın gururunu rencide edici olmasından dolayı Almanya'da milliyetçi Nazi akımı başladı. Alman milletinin Hitler'i başa getirerek II. Dünya Savaşının başlamasına neden olmuştur.

39. Almanya'nın Versay Antlaşmasına göre İtilaf Devletleri'ne ödeyeceği savaş tazminatına ne ad verilir?

- Tamirat borçları

40. Büyük Dünya Bunalımı (Büyük Buhan) kaç yılında hangi ülkede ortaya çıkmıştır?

- 24 ekim 1929 Perşembe günü Amerika'da ortaya çıkmıştır.

41. Kara Perşembe neye denir?

- ABD'de 24 Ekim 1929'da başlayan daha sonra bütün dünyayı etkileyen ve yıllarca ekonomileri sarsacak olan dünya ekonomik krizinin adının konduğu güne denir.

42. ABD'de başlayan 1929 Amerikan ekonomik krizinin nedenleri nelerdir?

- ABD'deki şirketlerin Amerikan ekonomisi içindeki yüksek seviyede ağırlıkta olması,
- Amerikan bankalarının kötü yapılanmış olması,
- Başkan Hoover yönetiminin ekonomi alanındaki tecrübesizliği
- ABD'nin o dönemde dünya üzerindeki net kreditör (kredi veren devlet) olmasıydı.

43. 1929 Amerikan Ekonomik Krizi'ne karşı Türkiye hangi önlemleri almıştır?

- Kliring ve takas sistemi (mal alanının malını alma) ilkesini uygulamıştır.
- İthalat ihracata bağlandığından ihracat teşvik edilmiştir.
- Korumacı- devletçi ekonomi benimsenmiştir.
- Türkiye ile ticaret ve ödeme antlaşması yapan ülkelerden ithalata öncelik verilmiştir.
- İhraç mallarında kalite kontrolüne gidilmiştir.
- Tasarruf ve yerli ürünler teşvik edilmiş İhap Hulusi'ye bu yönde afişler hazırlanmıştır.
- Milli Tüketim ve Tasarruf Cemiyeti kurulmuştur.
- Tarımı destekleyici önlemler alınmıştır.

44. Almanya'daki Nazi Partisi (Nasyonal Sosyalist Parti) hangi sebeplerden dolayı iktidar olmuştur?

- Versay Antlaşması'nın yüklediği tamirat borçları
- Bazı sanayicilerin Komünist düşmanlığı
- Versay Antlaşması'nın Almanları denetleyici ve yıkıcı şartlar içermesi
- Yüksek enflasyonun yarattığı tepki milliyetçiliği.

45. İngiltere'nin XX. yüzyıl başlarında Ortadoğu ve Osmanlı Devleti ile ilgili politikasının esasları nelerdir?

- Osmanlı Devleti'ni parçalamak padişah-halifenin nüfuzunu dini etkilerini gidermek amacıyla İslam birliği düşüncesini değerden düşürmek
- Arap memleketlerine hakim olarak Mısır ve Hindistan'ın güvenliğini sağlamak
- Hilafeti kendi kuracağı Arap Devleti'nin denetimine alarak İslam sömürgelerini denetim altında tutmak,
- Doğu Akdeniz'de kuvvet bulundurmak
- Irak petrolüne sahip olmak
- İstanbul ve Boğazları ele geçirmektir.

46. Sömürgecilik faaliyetleri hangi ülkelerde görülür?

- Sanayisi gelişmiş ülkelerde görülür. En son İtalya ve Almanya bu devletler arasında yerini almıştır.

47. Sovyetler Birliği'nin İslam kurumlarını yıkmak istemesindeki iki temel sebep hangisidir?

Sovyetlerin İslam'a yönelen saldırılarının temellerinde hem ideolojik hem de pragmatik sebepler vardır.

- İdeolojik açıdan İslamiyet'in laik, ferdiyetçi, rasyonel, sanayileşmiş modern hayatın ihtiyaçlarıyla uyumlayacağını düşündüler. Bunun içinde İslam'a karşı çıktılar.
- Pragmatik olarak ise İslamiyet, Türkistan'daki heterojen (farklı özellikler) halkın fikren ve manen birleşmesini sağlıyordu. Müslüman liderler, suffler, ulemalar Sovyet hakimiyetine karşı merkez teşkil edebilecek tek güç kaynağıydı.

48. Rusya'daki Bolşevik İhtilali'nin genel sebepleri nelerdir?

- Düşünce akımları
  - Köylü meselesi
  - İşçi sorunları
- 49. Türkistan'ı Ruslardan kurtararak bağımsızlığa kavuşturmak hangi hareketin temel amacıdır?**
- Basmacı hareketi
- 50. Basmacı Hareketi nedir?**
- Bolşevik yönetimine karşı bugünkü Orta Asya cumhuriyetlerinde başlayan bağımsızlık savaşlarının genel adı Basmacılık Hareketi'dir.
- 51. Enver Paşa'nın Basmacı Hareketi'ndeki rolü ne olmuştur?**
- Enver Paşa, Bakü'ye 1920'de vardığında bu hareketin içerisinde yer alır ve Ruslarla çarpışır. Fakat Ağustos 1922'de Tacikistan'ın başkenti Duşanbe yakınlarındaki çarpışmada şehit düşer. Ölümüyle bu hareket zayıflar.
- 52. Basmacı Hareketi'nin sloganı nedir?**
- "Türkistan Türkistanlılarıdır."
- 53. Basmacı hareketinin başarısız olmasının sebepleri nelerdir?**
- Korbaşı denilen liderlerin kendi aralarında birlik kuramamaları
  - Mücadele sırasında araç-gereç, silah ve erzak yetersizliği
  - Basmacıların dışarıdan yardım alamaması ve Rusların mücadele esnasında teknik silahlar kullanmasıdır.
- 54. Paris Barış Konferansı'nın toplanma nedeni nedir?**
- I. Dünya Savaşı sonrası galip devletler barış antlaşmalarının taslaklarını hazırlamak ve aralarındaki problemleri çözmek için bu konferansı düzenlediler.
- 55. 1922 yılında SSCB ile Almanya arasında yapılan ve iki ülkenin yakınlaşmasına neden olan antlaşma hangisidir?**
- Rapollo antlaşması
- 56. I. Dünya Savaşı sonunda İtilaf Devletleri ile Almanya arasında hangi antlaşma imzalandı ve maddeleri nelerdir?**
- Versay Antlaşması imzalandı. Maddeleri;
- Alsas Loren Fransa'ya verilecek,
  - Belçika yeniden bağımsız olacak
  - Çekoslovakya, Litvanya ve Danimarka'ya toprak verilecek
  - Avusturya ile ittifak yapılmayacak
  - Sömürgeleri İtilaf Devletleri arasında paylaşılacak
  - Almanya savaş tazminatı ödeyecek ve kömür yatakları 10 yıl İtilaflarca işletilecek
  - Asker sayısı sınırlandırılacak ve silah üretimi durdurulacak.
- 57. Hitlerin hayatını anlatan önemli eserinin adı nedir?**
- Mein Kampf (Kavgam)
- 58. I. Dünya Savaşı'ndan sonra barışı koruma çabaları kapsamında hangi örgütler kurulmuştur?**
- Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kuruldu.
  - Çekoslovakya, Romanya, Yugoslavya arasında Küçük Antant kuruldu.
  - Fransa ile Almanya 1925'te Locarno Antlaşmasını imzaladı.
  - Anlaşmazlıklara çözüm bulmak için ABD 1928'de Fransa ile Kellogg Pakti'nı kurdu.
  - Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında 1934'te Balkan Antantı kuruldu.
  - Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya, İngiltere arasında 1935'te Akdeniz Pakti kuruldu.
  - Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında 1937'de Sadabat Pakti kuruldu.

II. DÜNYA SAVAŞI

Konunun Kapsadığı Olaylar

- II. Dünya Savaşı Öncesinde Almanya'daki Politikalar ve Almanya ve İtalya'nın Faaliyetleri
- Almanya'nın Hayat Sahası İddiaları
- İtalya'nın Akdeniz İçin Bizim Deniz İddiaları
- II. Dünya Savaşı'nın Çıkışı
- Savaş Esnasında Devletlerin Liderleri
- Savaşın Gelişimi ve Cepheler
- Barışı Hazırlayan Konferanslar
- II. Dünya Savaşı'nın Sonuçları

- Birleşmiş Milletler Fikri
- II. Dünya Savaşı'nda İnönü ve Türkiye'nin Politikası
- II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri

59. II. Dünya Savaşı hangi tarihte başlamış ve ne zaman bitmiştir?

- 1 Eylül 1939'da Almanya'nın Polonya'ya saldırmasıyla başlar. Japonya'nın teslim olması ve 2 Eylül 1945'te ABD başkanı Truman'ın zafer ilan etmesi ile sona erer.

60. Roosevelt, Churchill ve Stalin'in savaş sonrası barış düzeninin korunması için uluslar arası bir teşkilatın kurulması fikrini hangi konferansta kabul etmişlerdir?

- Tahran Konferansı

61. Barbarossa Harekatı nedir?

- Hitlerin Rusya'yı işgal planıdır. Reich ordularının Rus topraklarında başlattığı harekattır. Almanların Stalingrat'a kadar ilerleyip Kırım üzerinden Kafkaslarda birleşmesiyle noktalanmıştır. Alman ordusunun Sovyet topraklarına saldırdığı 22 Haziran 1941 tarihinde başlayan hareket Kızıldoru'nun Berlin'i işgal ettiği 2 Mayıs 1945 tarihine kadar ki Doğu Cephesi'nin savaşlarının açılış hamlelerine verilen addır.

62. Barbarossa Harekatı'nın başarısızlık nedenleri nelerdir?

- Rusya'nın Fransa gibi tamamen düzlüklerden oluşan bir arazi olmadığı göz önüne alınmamıştır. Bu da yıldırım savaşı denilen ve tanklarla cepheyi yarıp dağıtmaya dayalı taktiği geçersiz kılmıştır. Üstelik Ruslarda yenildikleri yerlerde direnmemiş cephelerin geniş olmasının avantajını kullanıp Almanları içerilere doğru çekmişlerdir.
- II. Dünya Savaşı sırasında geliştirilen antitank silahları da bu hızlı tank hareketini kısıtlamıştır.
- Almanların planı geç uygulamaya sokması ve harekattaki gecikmelerde erken başlayan Rus kışına yakalanmalarına neden olmuştur. Zira Napolyon gibi esasen Ruslara değil soğuğa ve Rusların vurup geri çekilme taktiğine yenildiler.

63. Majino (Maginot) Hattı nedir?

- Fransa'nın I. Dünya Savaşı'ndan sonra tüm kuzey ve doğu sınırlarını (Almanya sınırı) kapsayan geçilmesi imkansız olduğu düşünülen savunma hattıdır.
- Hitler Belçika ve Hollanda üzerinden hattın arka tarafına geçmiştir. Almanlar işgal ettikleri topraklarda bulunan halklara (örneğin Ukrayna) karşı kötü davrandılar. Halbuki Ukrayna örneğinde olduğu gibi bu ülkelerde Rusya'yı sevmiyor ve fırsatını bulup ayrılmak istiyordu. Almanların buradaki ırkçı uygulamaları ve zihniyetleri akılcı propagandalarının önüne geçti. Böylece bu halkların desteği yerine direnişiyi karşılaştılar.
- Harekat ilk başlarda Almanların lehineydi. Fakat geniş Rus cephesinde ele geçirdikleri yerlerden sonra nereye yöneleceklerini kararlaştıramadılar. Kuzeye Moskova'ya mı yoksa Rusya'nın candamarı petrolün bulunduğu güney bölgesine mi? Bu kararsızlık güçlerin bölünmesine yol açtı. Bu da lojistik ve koordinasyon eksikliğine neden olmuştur. Stalin, Fransızlardan sonra Alman hareketinin kendilerine doğru gelişeceğini tahmin etmiş aralarındaki saldırmazlık antlaşmasına rağmen silah endüstrisini gözden uzak Ural bölgesinde geliştirmiş ve bundan Almanlar haberdar olmamıştır.

64. Japonya'nın teslim olmaması üzerine ABD atom bombasını Japonya'nın hangi iki kentine atmıştır?

- Hiroşima ve Nagazaki

65. II. Dünya Savaşı esnasında Türkiye'nin tutumu hakkında bilgi veriniz?

- Türkiye aldığı karar gereği topraklarına saldırı olmadığı sürece savaşa girmeme konusunda kararlı davranmıştır.
- İlk etapta 1941'de Ankara'da Almanya ile Dostluk Antlaşması imzalamıştır.
- Müttefiklerle ise 1943 Casablanca Konferansı'nda Türkiye'nin kendi yanlarında savaşa katılmasına karar verdiler. İngiliz başbakanı Churchill 1943'te Adana'ya geldi. Burada İnönü'den savaşa girmelerini istedi. Aynı yıl Kahire'de de Churchill, İnönü'den aynı istekte bulundu. Fakat Türkiye tarafsızlığını devam ettirdi.
- 1944'te Almanların yenilmesi kesinleşince Türkiye, İngiltere ve ABD'ye yanaştı.
- Türkiye 23 Şubat 1945'te Japonya ve Almanya'ya savaş ilan etti. Savaş da 9 Ağustos 1945'te resmen sona erdi.

66. Türkiye II. Dünya savaşında Japonya ve Almanya ya neden savaş ilan etti?

- Türkiye'nin savaş ilan etmesinin sebebi Müttefiklerin San Fransisco'da toplayacakları konferansa katılmak istemesiydi. Müttefikler bu konferansta 1 Mart 1945'e kadar Almanya'ya

savaş ilan etmiş olan devletlerin katılabileceğini açıklamışlardı. Türkiye San Fransisco Konferansı'na katılarak BM'nin kurucu üyelerinden biri olmuştur.

67. II. Dünya Savaşı'nda hangi cepheleler açılmıştır?

- **Batı Cephesi:** Almanlar bu cephede Benelux (Belçika Hollanda Lüksemburg) ve Fransa'yı işgal ettiler. Britanya Savaşı'nda ise İngiliz Kraliyet Ordusu'nu geçememiş ve de bu savaşta başarılı olamamıştır.
- **Kuzey Afrika Cephesi:** İtalyanlar Almanların safında yer alıyorlardı ve Afrika'da sömürgelerini genişletmek istiyorlardı. Bu yönde Tunus ve Nil yönünde ilerleme yapmışlardır.
- **Balkan Cephesi:** Marita ve Merkür Harekatları ile Yunanistan'a saldırılmıştır.
- **Doğu Cephesi:** Batıdan gelebilecek tüm tehditleri ortadan kaldıran Hitler bu kez gözünü doğuya yani Rusya'ya çevirmişti. 1941 yılı başlarında başlayan bu saldırılar başta Sovyetlere ağır kayıplar verdirerek geri çekilmelerinde etki olmuştur. Fakat zorlu kışın gelmesi Almanların ilerleyişini yavaşlatıp durdurmuştur. Stalingrat Savaşı ile 1942'de Ruslar Karadeniz ve Kafkasya'daki kaynakları hedefleyen Alman ordularını durdurmuşlardır.
- **Asya - Pasifik Cephesi:** Japonlar Avrupa'daki bu karışıklıktan yararlanmak isteyerek Uzakdoğu'daki sömürlere saldırmak istedi. Fakat bu civarda deniz kuvvetleri bulunduran Amerika'nın safdışı olmasıyla mümkündü. Pearl Harbour'daki Amerikan deniz üssüne kamikaze ve farklı tekniklerle Amerikan donanmasına saldırmıştır. Başarılı sayılabilecek operasyonlar yürütülmüşse de savaşın sonlarına doğru Japonları büyük bir yıkım beklemektedir.

68. II. Dünya Savaşı'nda Müttefikler arasında savaşın sonraki düzeni (BM'nin kurulması, savaş sonrası barışın korunması) ile ilgili hangi konferanslar toplanmıştır?

- Moskova Konferansı (Ekim 1943)
- Tahran konferansı (28 Kasım- 4 Aralık 1945)
- Dumbarton Oaks Konferansı (Ağustos 1944)
- Yalta Konferansı (4-11 Şubat 1945)

69. Yalta (Kırım) Konferansı ne zaman hangi amaçla toplanmıştır?

- 4-11 Şubat 1945 tarihleri arasında II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru toplanmıştır. Almanya'nın yenileceği belli olunca İngiltere (Churchill), ABD (Roosevelt) ve SSCB'nin (Stalin) devlet başkanları arasında dünya düzeninin yeniden kurulması amacıyla toplanan konferanstır.

70. II. Dünya Savaşı sonunda 17 Temmuz 1945- 2 Ağustos 1945 tarihleri arasında Almanya'da barışın nasıl sağlanacağını belirlemek için toplanan konferansın adı nedir?

Potsdam Konferansı

71. 1945- Yalta Konferansı'nda hangi kararlar alınmıştır?

- 4 büyük devletin her birine işgal sahaları verilmiştir. (ABD, İngiltere, Fransa, SSCB)
- Rus işgal sahasında demokrasiye olanak verilmesi istenmiştir. Rus sahasında olan Berlin de Almanya gibi dört farklı devlete paylaşılacaktır. Batı Berlin Rusların idaresinde olacaktır.
- Kaliningrat Polonya'dan alınarak Ruslara verilecekti. Polonya'nın batıya kaydırılması kararlaştırıldı. (Amaç Rusya'nın komünist politikalarına karşı korumak)

72. Yalta Konferansı'nda alınan hangi karar Türkiye'nin savaşa girmesine neden olmuştur?

- 1 Mart 1945'e kadar ortak düşmana savaş ilan etmiş olanların Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na üye alınmasına karar verildi. Bu karar üzerine Türkiye 23 Şubat 1925'te Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etti.

73. Potsdam Konferansında hangi konular görüşülmüştür?

- Polonya sorunu,
- Almanya sorunu,
- Avusturya'nın durumu,
- Sovyet uydu devletleriyle barış, İspanya'nın durumu,
- Türk Boğazlarının durumu
- Tuna Nehri.
- Önemi: İngiltere, ABD ve SSCB 20. yüzyıl Avrupa haritasını bu konferansta belirlemiştir.

74. II. Dünya savaşı sonunda toplanan Potsdam Konferansı'nda Türkiye'nin Boğazlarla ilgili nasıl bir karar alınmıştır?

- SSCB, Türkiye'nin zayıf olması fikrinden hareketle serbest geçiş için gereken garantiyi sağlayamadığını, bu sebeple Boğazların SSCB ve Türkiye'nin ortak kontrolü altına verilmesinin uygun olacağını ileri sürmüştür.
- Boğazlardan üs talep etmişlerdir. ABD ve İngiltere SSCB'nin Boğazlardan tam geçiş serbestisine taraftardılar. Konu hakkında ortak bir karar alınmadı. Her devletin kararını Türkiye'ye iletmesi kararlaştırıldı.

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ

Konunun Kapsadığı Olaylar

- Doğu Bloğu'nun Kurulması
- Almanya'nın İkiye Ayrılması
- Çin'de Mao Zedung'la Komünizmin Gelmesi ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin Kurulması
- Kore Savaşı ve Türk Askerinin NATO'ya Girmek İçin Kore Savaşı'na Katılması
- Berlin (Utanç Duvarı'nın Yapılması)
- Küba'da Castro Yönetimiyle Komünizmin Gelmesi ve Domuzlar Körfezi Çıkartması
- Cominform'un kurulması ve Doğu Bloğu'nda Siyasi Birliğin Amaçlanması
- Comecon'un Kurulması ve Ekonomik Birliğin Amaçlanması
- SSCB ile Doğu Bloğu Ülkelerinden Macaristan, Yugoslavya ve Macaristan Arasında Sorunların Çıkması
- Truman Doktrini
- Marshall Planı
- Schuman Planı Avrupa Çelik ve Kömür Teşkilatının Kurulması
- NATO'nun Kurulması
- Eisenhower Doktrini
- Bağdat paktı (Cento)
- AET- Avrupa Ekonomik Topluluğu
- OPEC ve OAPEC'in Kurulması
- Ortadoğu'daki Gelişmeler ve Irak'ta Devrim
- İsrail'in Kuruluşu
- 1948 Arap- İsrail Savaşı
- Uzakdoğu'da Komünizme karşı SEATO'nun Kuruluşu
- Hindistan'da Gandhi ile Aktif ve Şiddetsiz Direniş ve Bağımsızlık
- Muhammet Ali Cinnah'la Pakistan'ın Bağımsızlığı
- Soğuk Savaş Döneminde Türkiye'deki Gelişmeler
- Tan Olayı
- 6-7 Eylül Olayları
- Kıbrıs Meselesi
- Demokrat parti iktidarı ve Adnan Menderes
- Bilimsel Gelişmeler
- Üçüncü Dünya Ülkeleri- Afrika Birliği Örgütü ve Bağılantısızlar Hareketi (Bandung Konferansı)

75. Dünyada insan haklarının uluslar arası düzeyde korunması ilk kez hangi siyasi belge ile gerçekleşmiştir?

- Birleşmiş Milletler Antlaşması

76. Müttefiklerin II. Dünya Savaşı'ndan zaferle çıkmasının siyasi rejimler açısından önemli sonucu hangisidir?

- İkinci demokratlaşma dalgasının gerçekleşmesi

77. Çin'de sosyalizmin kurulması bilgi veriniz?

- Çin'de komünist yönetimin kurulması iç savaşlar sonucunda gerçekleşmiştir. Çinli komünist ve milliyetçiler savaş sonrasında kendi aralarında mücadele ederler. 1946 ve 1947 yıllarında üstün duruma geçen milliyetçiler başarısız bir yönetim sergileyince SSCB'den yardım alan komünistler köylülerin desteğiyle milliyetçileri yenilgiye uğrattılar. 1 Temmuz 1949'da Mao Zedung Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulduğunu ilan eder.

78. Küreselleşmeyi daha çok tarihsel aşamalara bağlı olarak açıklayan düşünür kimdir?

- R. Robertson

79. Küreselleşme kavramını zaman ve mekan bağlamında ele alan düşünür kimdir?

- R. Robertson

80. ABD'nin II. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye ve Yunanistan'ı Sovyet tehdidinden korumak için geliştirdiği siyasetin adı nedir?

- Truman doktrini

81. Hangi olay Çin'in yarı sömürge haline gelmesine neden olmuştur?

- Afyon Savaşları

82. Siyonizm ne demektir amacı nedir?

- Amacı Filistin'de milli unsurlardan oluşan bir Yahudi devleti kurmak ve bu devleti desteklemek olan ulusal Yahudi hareketine verilen addır.

83. Antisemitizm ne demektir?

- Yahudi karşıtlığı düşmanlığı demektir. Yahudi dinine ırkına kültürüne veya milletine karşı duyulan düşmanlıktır.

84. II. Dünya Savaşı'ndan sonra barışı koruma çabaları kapsamında hangi örgütler kuruldu?

- Birleşmiş Milletler,
- NATO,
- Balkan Paktı,
- Bağdat Paktı.

85. Doğu -Batı blokları arasında yaşanan soğuk savaşın çözülmesine yol açan ilk olay hangisidir?

- SSCB lideri Stalin'in ölmesi

86. Üçüncü Demokratlaşma Hareketi hangi olayla başlamıştır?

- Portekiz diktatörlüğünün yıkılmasıyla

87. SSCB ile Batılı devletler arasında 1945'ten 1990'a kadar devam etmiş olan uluslar arası siyasi ve askeri gerginliğe ne ad verilir?

- Soğuk savaş

88. Soğuk Savaş dönemi hangi olayla sona ermiştir?

- SSCB'nin dağılması ve Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla sona ermiştir.

89. Soğuk Savaş döneminin liderleri kimlerdir?

- Harry S. Truman (ABD),
- Joseph Stalin (SSCB),
- Clement Attlee (İngiltere),
- Charles de Gaulle (Fransa)

90. COMUNFORM (Komünist Forum) nedir?

- Amerikanın ekonomik kalkındırma amaçlı hazırladığı Marshall Planı'na tepki olarak SSCB'nin ideolojik açıdan Doğu Bloğu ülkelerini siyasi yakınlaştırma amacıyla kurulan teşkilattır.

91. COMECON (Komünist Ekonomi) nedir? SSCB önderliğinde Doğu Bloğu'nu ekonomik yönden kalkındırma amacıyla kurulan ekonomik teşkilattır.

92. Truman Doktrini'nin amacı ve önemi nedir?

- 1947 yılında ABD başkanı Truman'ın Sovyet yayılcılığına karşı hazırlanmış olduğu plandır. ABD uluslar arası siyasetin değiştiğini ve Sovyetlere karşı düşmanca tavır takınacağını açıklamıştır.
- Doktrinin temel nedenleri SSCB'nin komünist ideolojiyi yayması ve Doğu Avrupa'da uydu devletler kurması ve ABD'nin bunu tehdit olarak görmesidir.
- ABD Truman Doktrini'ne göre komünizm tehdidi altındaki Türkiye ve Yunanistan gibi devletlere mali ve askeri yardım yapacaktır. Truman Doktrini'nin en önemli sonucu Yunanistan'da Komünistlerin engellenmesi ve Türkiye'nin Sovyet tehdidine karşı rahatlamasıdır.

93. Yugoslavya'nın COMINFORM'dan çıkarılma gerekçesi nedir?

- Yugoslavya 1945'ten beri Doğu Bloğu'na dahil olduğu halde SSCB ile bazı konularda fikir ayrılığına düşmüştür. SSCB'nin Yugoslavya'yı tam denetim altına almak istemesi ve Tito'nun buna yanaşmaması ilişkileri gerginleştirir. Teşkilat kararıyla Yugoslavya ihraç edilir.
- Tito, yalnız kalmamak için Balkan Paktı'na üye oldu. ABD, Yugoslavya'yı yanına çekmeye çalışsa da Yugoslavya Bağlantısızlar Hareketine katıldı.

94. Truman Doktrini hangi planın hazırlanmasına öncülük etmiştir?

- Marshall Planı

95. Adnan Menderes hakkında bilgi veriniz.

- 1931 seçimlerinde CHP'den Aydın milletvekili seçilir. 1946'da Dörtlülük Takririnde imzası bulunan Demokrat Parti kurucularındandır. 1950-60 arası başbakan olmuştur. Ezanın Türkçe okunması, paraya yalnız Atatürk resimlerinin basılması, Kore'ye asker gönderilmesi, Halk Evlerinin kapatılması Demokrat Parti iktidarının önemli icraatlarıdır. 1960 Darbesi sonrasında 1961'de idam edilmiştir.

96. Muhammet Ali Cinnah kimdir?

- Pakistan'ın bağımsızlık önderidir. Hindistan'ın bağımsızlığı esnasında Pakistan'ın liderliğini yapmış hukukçudur. Aynı zamanda Pakistan devletinin de kurucusudur.

97. SEATO hakkında bilgi veriniz.

- ABD, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Hindçini'ndeki Laos, Tayland ve Kamboçya'ya büyük oranda ekonomik ve askeri yardımda bulunur. Komünizmin bölgede yayılmasını önleme amacıyla Güneydoğu Asya Anlaşma Örgütü'nün (SEATO) kurulmasını sağlar.

98. Mahatma Gandhi kimdir?

- Hindistan'ın ulusal lideri Gandhi aktif ama şiddet içermeyen bir direniş mücadelesi takip etmiştir. Direnişi sonucunda Hindistan bağımsızlığını sağlamıştır.
- Hindistan'da Hindular ve Müslümanlar arasındaki çatışmanın sona ermesi için 5 günlük ölüm orucuna başladığı esnada bir Hint milliyetçisi tarafından öldürülmüştür.

99. Bağdat Paktı (CENTO) hakkında bilgi veriniz.

- Türkiye, İran, Irak, Pakistan ve İngiltere tarafından 24 Şubat 1955'te kurulmuştur.
- Kuruluş amacı SSCB'nin Ortadoğu'daki nüfusunu önlemektir. 1958'de Irak Krallığı'nın yıkılmasıyla Irak pakttan çekilmiştir. CENTO ismini almıştır.
- 1979 İran Devrimi'yle varlığı sona ermiştir

100. Afrika Birliği Örgütü hakkında bilgi veriniz?

- 1955'te Afrika'da 5 bağımsız devlet bulunurken 1963'te bu sayı 31' çıkmıştır. Yeni bağımsız olan Afrika ülkeleri kendilerini bloklardan uzak tutmak için Etiyopya'nın başkenti Adis Ababa'da bir araya gelerek bu teşkilatı kurmuşlardır.

101. Eisenhower Doktrini hakkında bilgi veriniz?

- ABD başkanı Eisenhower tarafından askeri ve ekonomik amaçlı yardım planıdır.
- Ortadoğu Arap ülkelerine yardım ederek kendi yanlarına çekmek SSCB'nin etkinliğini kırmak amaçlanmıştır.

102. İsrail'in kuruluşu hakkında bilgi veriniz?

- Yahudilere I. Dünya Savaşı esnasında İngiltere, Balfour Deklerasyonu'yla devlet kurma sözü vermiştir.
- II. Dünya Savaşı esnasında Avrupa'daki Yahudilerin bir kısmı Almanya tarafından katledilmiştir.
- Savaş sonrasında 1947'de İngiltere, ABD'inde desteğini alarak Filistin meselesini BM'ye götürdü. 1947 yılının Aralık ayında bölgede çatışmalar başladı. Güvenlik Konseyi konuyu ele alsa da sonuca varılamadı.
- 14 Mayıs 1948'de İngiltere, Filistin'deki mandasına son verdi. Aynı gün İsrail Devleti bağımsızlığını ilan etmiştir.

103. Schuman Planı (8 Mayıs 1950) hakkında bilgi veriniz.

- Avrupa Kömür ve Çelik Teşkilatı'nın kuruluşuna neden olan plandır. Fransız ve Alman kömür ve çelik yataklarının bir araya getirilmesi amaçlanmıştır.

104. Çekoslovakya'da Dubçek'le başlayan komünizmdaki değişiklik hakkında bilgi veriniz?

- 1953'te enflasyonların artması üzerine işçi hareketleri başladı. İşçiler hür seçim politikasını istemekteydiler. SSCB'nin desteğini alan Çekoslovak Komünist Partisi ayaklanmayı bastırmıştır.
- 1967'de Aleksandr Dubçek önderliğinde komünizmin demokrasiyle yeniden yoğrulması ve insancıl komünizmin getirilmesi ilkesi ortaya atılmıştır. İfade özgürlüğü, dernek kurma hakları istemekteydiler.
- SSCB bu hareketi önlemek amacıyla Çekoslovakya'yı işgal etti. Dubçek'in insancıl komünizm fikri başarısızlığa uğramıştır.

105. 1956'da Sovyet yönetimine karşı çıkan Macar Ayaklanması'nın nedenleri nelerdir?

- Stalin'in ölümünden sonra işçiler mevcut şartları bahane ederek ayaklanmışlar SSCB Macaristan başbakanlığına Nagi'yi getirmiştir.
- İşçi hareketleri ayaklanmaya dönmüş ve güvenlik güçlerinin bastıramaması üzerine SSCB Budapeşte'yi kuşatmıştır.
- Geniş çaptaki tutuklamalarla isyan bastırıldı. Çin ayaklanmacıların haklı olduğunu savunsa da Çekoslovakya, Bulgaristan, Arnavutluk SSCB'yi desteklemiştir.

106. Marshall Planı'nın gerekçeleri ve amacı nedir?

- **Amaç:** Marshall Planı II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konan ABD kaynaklı Avrupa ekonomilerini tekrar canlandırmak amaçlı ekonomik yardım paketidir. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 16 ülke bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- **Gerekçeleri:** savaş sonrasında Avrupa'nın toparlanmasına yardımcı olmak, Amerikan sanayisi için kârlı ihracat pazarlarını korumak ve beslemek, Amerikan ihracatlarını kolaylaştırmak, komünist ülkelerin güçlenmesini önlemektir.
- **Sonuç:** Bu plan amacına ulaşmıştır. Avrupa hızlı şekilde ekonomik açıdan güçlenmiş ve komünizm Doğu Avrupa'da sıkışıp kalmış Avrupa'da yayılamamıştır.

107. Marshall Planından hangi ülkeler yararlanmıştır?

- İngiltere, Belçika, Fransa, İtalya, Portekiz, İrlanda, Yunanistan, Danimarka, Lüksemburg, İsviçre, İzlanda, Avusturya, Norveç, İsveç'tir.
- 108. Marshall Planı'na göre ne kadar para yardımı yapılmış paranın dağıtımı için hangi örgüt kurulmuştur?**
- ABD 12 milyon dolar yardımda bulunmuştur. Bu paranın dağıtımı için OECD (Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü) kurulmuştur.
- 109. Marshall Planı SSCB ve Doğu Avrupa ülkeleri tarafından neden reddedilmiştir?**
- Bu plan ABD tarafından SSCB ve Doğu Avrupa ülkelerindeki komünist rejimin yayılmasını ve SSCB'nin çıkarlarına ters düşmesinden dolayı reddedilmiştir.
- 110. Marshall Planı'nın 1951'den sonra devam etmemesinin nedeni nedir?**
- Kore Savaşı ve ABD'nin maddi yükünün artmasından dolayıdır.
- 111. Batı Avrupa Birliği (BAB) nerede hangi tarihte kurulmuştur?**
- Yarı etkin bir Avrupa güvenlik ve savunma teşkilatıdır. 17 Mart 1948'de Brüksel'de kurulmuştur. Brüksel Antlaşması Batı Avrupa Birliği'ni kuran antlaşmadır. İngiltere Fransa, Belçika, Lüksemburg ve Hollanda imzalamıştır.
- 112. Brüksel Antlaşması'nın imzalanmasının temel amaçları nedir?**
- Avrupa'nın ekonomik bakımdan iyileşmesini sağlamak,
  - Avrupa'da entegrasyonu (bütünleşme) sağlamak,
  - Herhangi bir saldırı esnasında üyeler arası yardımlaşmayı sağlamak.
- 113. Batı Avrupa Birliği'nin asıl üye ülkeleri hangileridir?**
- İspanya, İngiltere, Fransa, Almanya, Portekiz, İtalya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg ve Yunanistan'dır. Türkiye de ortak üyedir.
- 114. Berlin Ablukası nedir?**
- 1948'de başlayıp 1949'da biten Sovyetlerin kontrol altına almak ve Batı ittifakına gözdağı vermek için şehrin her türlü karayolu ve demiryolu bağlantısını kesmesi olayına verilen addır.
- 115. Utanç Duvarı nedir, hangi amaçla yapılmıştır?**
- Berlin duvarına batıda verilen addır. Doğu Alman vatandaşlarının Batı Almanya'ya kaçmalarını önlemek için 46 km. uzunluğundaki duvardır. 13 Ağustos 1961'de yapımına başlanmış 9 Kasım 1989'da tıklmıştır.
- 116. SSCB'nin Marshall Planı'na alternatif olarak hangi planı uygulamıştır?**
- Molotof Planı
- 117. 1947 Molotof Planı'nın amacı nedir hangi ülkelerde uygulanmıştır?**
- Marshall Planına karşılık Doğu Avrupa ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkileri ve işbirliğini geliştirmek için hazırlanmıştır. Demirperde ülkeleri olarak adlandırılan SSCB, Polonya, Çekoslovakya Macaristan, Bulgaristan ve Romanya'da uygulanmıştır.
- 118. Kore Savaşı kaç yılında hangi ülkeler arasında olmuştur?**
- 1950-1953 yılları arasında Güney Kore ve Kuzey Kore arasında olmuştur. Bu savaş Çin, ABD ve müttefiklerinin müdahale etmesiyle uluslararası boyut kazanmıştır.
- 119. Türkiye Kore Savaşı'na neden asker göndermiştir?**
- ABD'ye yakınlaşmak ve NATO'ya girebilmek için bir tugay asker göndermiştir. Asker göndermesi NATO'ya girişini kolaylaştırmıştır.
- 120. NATO nedir?**
- Diğer adı Kuzey Atlantik Savunma paktı olan komünizm tehlikesine karşı kurulmuş askeri bir teşkilattir. 9 Nisan 1949'da Washington Antlaşmasıyla kurulmuştur.
  - Amblemindeki daire bütünlük ve işbirliğini, pusula gülü ise Atlantik ittifakı üyesi olan ülkelerin barışa giden ortak yolunu temsil etmektedir.
- 121. NATO'nun değişmeyen prensipleri nelerdir?**
- İttifak savunma amaçlıdır.
  - Caydırma için yeterli gücü muhafaza etmek esastır.
  - Üyelerin toprak bütünlüğü ve bağımsızlığı garanti edilerek dünya barışına katkı devam ettirilir.
  - Üye ülkelerden birine saldırı tamamına yapılmış sayılır.
  - İttifak Avrupa'da ve ABD'nin konvansiyonel ve nükleer askeri varlığını zaruri sayar.
  - NATO savunmasının kolektif tabiatı işbirliğine ve entegrasyonuna dayanır.
  - Nükleer silahlarda sıfır çözüme ulaşıncaya kadar konvansiyonel ve nükleer silahların amacı siyasi olup ittifakın güvenliğinin en önemli garantisidir.
  - Bu kuvvetler savaşı ve dengeyi korumak için asgari düzeyde tutulur.
- 122. Türkiye NATO'ya kaç yılında girmiştir?**
- 8 Eylül 1952.
- 123. Türkiye'deki NATO üsleri hangileridir?**
- Malatya Kürecik,
  - Adana İncirlik Hava Üssü

- İstanbul Şile Hava Üssü,
- İzmir Hava Üssü,
- Konya 3. Anajet Üs Komutanlığı,
- Balıkesir 9. Hava Jet Üssü,
- Muğla Aksaz Deniz Üssü

124. NATO'ya üye ülkeler hangi maddeler ile birbirine karşı sorumludur?

- Ortak savunma için yeteneklerini geliştirme herhangi bir üyenin toprak bütünlüğü siyasi bağımsızlık ve güvenliğini tehlikede olduğunda bir araya gelme herhangi bir saldırı yapıldığında bu saldırıyı hepsine karşı yapılmış saldırı kabul etmeyi taahhüt etmişlerdir.

125. NATO'ya karşı Demirperde ülkeleri hangi teşkilatı kurmuşlardır?

- Varşova Pakti

126. Varşova Pakti'nin kuruluş amacı nedir hangi tarihte kuruldu, hangi ülkelere oluşur?

- 14 Mayıs 1955'te Arnavutluk, Romanya, SSCB, Demokratik Almanya, Bulgaristan, Polonya, Çekoslovakya ve Romanya tarafından kurulmuştur.
- Amacı Doğu Bloğu ülkelerinin NATO'nun askeri etkinliğini artırması ve silahlanmaya hız vermesi üzerinde tedbir niteliğinde kurulmuştur.

127. 1948 Arap- İsrail Savaşı hakkında bilgi veriniz.

- 14 Mayıs 1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasından hemen sonra genel bir Arap taarruzu sonucunda başlamıştır. Gerilla mücadelesi şeklinde başlayan savaş Mısır, Suriye, Ürdün, Lübnan, Irak ve Suudi Arabistan'ın katılımıyla büyümüş ve sekiz ay sürmüştür. 7 Ocak 1949'da Rodos Adası'nda imzalanan ateşkesle son bulmuştur.

128. Süveyş Krizi nedir?

- Süveyş Krizi 1956 yılında İsrail, İngiltere ve Fransa'nın oluşturduğu gizli ittifak ile Mısır arasında yapılan savaştır.
- Mısır lideri Nasır'ın Süveyş Kanalı'nı millileştirdiğini açıklamasından sonra çıkan savaş; Sovyetler Birliği'nin Londra ve Paris'e atom bombası atma tehdidi karşısında İngiltere ve Fransa'nın geri adım atmasıyla son bulmuştur.
- Süveyş Krizi II. Dünya Savaşı öncesinde dünyaya egemen olan Batı Avrupalı devletlerin mutlak egemenliğinin son bulduğunu ve artık Amerika desteği olmadan hareket edemeyeceklerini göstermiştir.

129. Varşova Pakti'nin içeriği nedir?

- Üyelerinin ortak çıkarlarını ilgilendiren tüm sorunlarda birbirlerine danışması,
- Avrupa'da silahlı bir saldırı durumunda üyeleri tek tek ya da ortak bir biçimde kendilerini savunması,
- Birleşik Komutanlık kurulması,
- En yüksek siyasi temsil için Siyasal Danışma Komitesi kurulması,
- Üyelerin bu anlaşmanın amaçlarıyla aykırı uluslar arası bağlantıya girmemeleri ve girişimde bulunmamaları,
- Anlaşmanın süresinin 20 yıl olması,
- Tarafların siyasi ve ekonomik açıdan da dostça davranmaları
- Sürenin bitiminden bir yıl önce sona erdirmeye isteğinin belirtilmemesi durumunda sürenin 10 yıl daha uzatılması,
- Varşova Pakti'nin en yüksek siyasi organının Siyasal danışma Komitesinin olması kabul edilmiştir.

130. Varşova Pakti hangi yıllarda yürürlükte kalmıştır?

- 14 Mayıs 1955- 1 Temmuz 1991.

131. Varşova Pakti hangi operasyonlara katılmıştır?

- Macaristan'ın işgali
- Çekoslovakya'nın işgali
- Sovyet-Afgan Savaşı

132. Köy Enstitüleri ve kuruluş amaçları nedir?

- Köy Enstitüleri ilköğretmeni yetiştirmek üzere 17 Nisan 1940 tarihli yasa gereğince açılmıştır. Bizzat Milli Eğitim bakanı Hasan Ali Yücel tarafından süreç takip edilmiştir. İsmail Hakkı Tonguç'un katkıları büyüktür.
- Köy öğretmeni ve köye yarayacak diğer meslek adamlarını yetiştirmek amacıyla tarıma elverişli toprakları olan bölgelerde Milli Eğitim Bakanlığınca açılmış okullara verilen addir.
- Enstitüler en az beş yıllık bir öğretim süresi içinde köy okullarını bitirmiş köylü çocuklarını modern eğitim anlayışıyla eğitmek amaçlanmıştır. Öğretmenler hem örgün eğitim verecek okuma yazma temel bilgilerini kazandıracak hem de modern ve ilmi tarım tekniklerini köylülere öğretecekti. Teorik eğitim yerine pratik eğitime dayandırılmıştır. 1954'te Adnan Menderes iktidarı döneminde kapatıldı.

- 133. Varlık Vergisi ve gerekçesi nedir?**
- 1942 yılında II. Dünya Savaşı esnasında aşırı kazançları vergilendirmek için uygulamaya konulan bir defaya mahsus olağanüstü servet vergisidir. Konulma gerekçesi dönemin başbakanı Şükrü Saraçoğlu tarafından olağanüstü savaş koşullarının yarattığı yüksek karlılığı vergilemek olarak dile getirilmiştir.
- 134. Varlık vergisinin amaçları nelerdir?**
- Ekonomik koruma tedbiri olarak düşünülmüştür.
  - Savaşın başından beri elde edilen servet ve kazanç vergisidir.
  - Kazanç sahiplerinin Müslüman ve gayrimüslim dönme ve ecnebi olarak dörde ayrılmıştır.
  - Ekonominin gayrimüslimlerden alınarak Türklere geçmesini sağlamaktır.
- 135. Varlık vergisinin uygulanmasının sonuçları neler olmuştur?**
- Gayrimüslim azınlık, tüccar ve işadamlarına darbe indirmesi ve çoğunun ülkeyi terk etmesine yol açmıştır.
- 136. Tan Olayı ve nedenleri nelerdir?**
- Sovyet dostluğu ve faşizm düşmanlığı politikası güden sol eğilimli günlük Tan Gazetesinin sağ eğilimli bir grup tarafından 4 Aralık 1945 günü yağmalanması olaylarına verilen addır.
  - Tan Gazetesi ile Görüşler Dergisine tepki 4 Aralık 1945 günü ortaya çıktı. Komünizm ve muhalefet aleyhtarı pankartlar taşıyan kalabalık Tan Gazetesine yürüdü. Tan Gazetesi ve Görüşler Dergisi ile sosyalist eğilimli La Turquie ve Yeni Dünya'nın makinaları parçalandı. Ayrıca sol yayınlar satan bazı yayınevlerine (Berrak, ABC) zarar verildi.
- 137. İsmet İnönü CHP içinde ayrılıklar çıkaran milletvekillerinin ayrılarak yeni bir parti kurmalarını neden istemiştir?**
- Çiftçi Topraklandırma Kanunu'na bazı milletvekillerinin karşı çıkması
- 138. İsmet İnönü hangi konularda eleştiriler almıştır?**
- Varlık Vergisi'nin ırkçı ve insan haklarına aykırı olarak görülmesi,
  - Nazım Hikmet'in cezaevinde tutulması,
  - Tan Olayları,
  - DTCF'deki tasfiye hareketleri,
  - Çok partili hayatın sosyalist sol olmadan sağlanması,
  - Para ve pullardan Atatürk'ün resminin kaldırılarak İnönü'nün resimlerinin basılması.
- 139. İnönü'nün Türkiye'nin gelişmesine katkıları neler olmuştur?**
- Atatürk devrimlerinin savunucusu ve sürdürücüsü olmuştur.
  - Köy Enstitülerini kurmuştur.
  - Çok partili hayata geçilmiştir.
- 140. Türkiye'nin çok partili hayata geçmesinin nedenleri nelerdir?**
- Farklı görüşlerin meclise iradesinin yansıtılması,
  - Sovyet tehdidine karşı Batının desteğini alınmak istenmesi ve Birleşmiş Milletlere girişi kolaylaştırma
  - Çiftçi Topraklandırma Kanunu sürecinde bazı milletvekilleriyle yaşanan fikir ayrılıkları.
- 141. Çiftçi Topraklandırma Kanunu nedir?**
- İnönü ve Tarım bakanı Şevket Raşit Hatipoğlu'nun girişimleriyle 11 Haziran 1945 yılında kabul edilen kanundur.
  - Kanuna göre kimsenin 5.000 dönümden fazla arazisi bulunmayacak, üzerindeki araziler kamulaştırılabilecek, çiftçinin bilgisi artırılacak, çalışma araçları çoğaltılacak, ucuz ve kolay kredi sağlanacak köylerde meskenler yenileştirilecektir.
- 142. Dörtlü Takrir nedir?**
- CHP içinden bazı milletvekilleri parti içinde özgür bir tartışma ortamının olması isteğiyle 7 Haziran 1945 günü CHP grubuna bir önerge verdiler.
  - Bu önerge 4 milletvekili tarafından verildiği için Dörtlü Takrir adını almıştır. Bu milletvekilleri Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad köprülü ve Refik Koraltan'dır. Aynı zamanda Demokrat Partinin kurucularıdır.
- 143. Demokrat Parti hangi yıllar arasında iktidar olmuştur?**
- 1950-1960.
- 144. Demokrat Parti dönemi cumhurbaşkanı ve başbakanı kimlerdir.**
- Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakanı Adnan Menderes'tir.
- 145. Demokrat Parti döneminde hangi kanunlar çıkarılmıştır?**
- Atatürk'ü Koruma Kanunu (31 Temmuz 1951)
  - Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu,
  - Petrol işletmeciliğini yabancı sermayeye açan ve Max Ball adlı yabancı teşkilatın hazırladığı Petrol Yasası (19 Mart 1954)
  - Ezanın Arapça Okunmasına Dair Kanun (16 Haziran 1950),

- Basın Kanunu ve basına kısıtlamalar ve basın suçlarına ağır cezaların getirilmesi
  - Memur Tasfiye Yasası ile memurlara işten bir süre için el çektirme ve emekli edilebilmesi
  - Adli Tıp Kurulması Kanunu (8 Temmuz 1953),
  - Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı Kanunu (21 Mayıs 1955),
  - Yeni Ticaret Kanunu (1 Ocak 1957),
  - Sivil Savunma Kanunu (3 Haziran 1958),
  - Atatürk Orman Çiftliği'nden Arazi Satılabilmesi Hakkında Kanun.
- 146. Demokrat Parti döneminde eğitimde hangi değişiklikler yapılmıştır?**
- Okullara dini ders eğitimi zorunlu olmuştur.
  - Köy Enstitüleri kapatılmıştır.
  - İmam-Hatip Okulları açılmıştır.
  - ODTÜ ve Atatürk Üniversitesi açılmıştır.
  - Hava Harp Okulu kurulmuştur.
- 147. Demokrat Parti'nin tarım politikası kapsamında neler yapılmıştır?**
- Tarımda makineleşme ve modernleşme,
  - Köylüye kaliteli tohum ve gübre verilmesi,
  - Tarım alanları ve tarımsal üretim artarken tarım ürünlerine talebinde artması,
  - Karayolu yapımına hız verilerek köylünün şehirlerle irtibatının artırılması,
  - Konya Şeker Fabrikası'nın kurulması.
- 148. Demokrat Parti döneminde din alanında hangi yenilikler yapılmıştır?**
- Türkçe okunan ezan Arapça okunmaya başlanmıştır.
  - Radyodan dini program yayınına başlanmıştır.
  - İlk ve ortaokullara zorunlu din dersi konulmuştur.
  - Ankara Üniversitesine bağlı İlahiyat Fakültesi kurulmuştur.
- 149. Demokrat Parti döneminde meydana gelen 6/7 Eylül Olayları nedir?**
- Londra'da İngiltere, Türkiye, Yunanistan arasında Kıbrıs Görüşmeleri devam ederken 6 Eylül 1955'te Atatürk'ün Selanik'teki evine bomba atıldığı yönünde çıkan haberler üzerine galeyana gelen bir grup tarafından İstanbul'daki Rumların ev ve işyerleri tahrip edilmiş mezarlık ve kiliseler yağmalanmıştır.
  - Ordunun müdahalesiyle bastırılan olaylar sonucunda sıkıyönetim ilan edilmiştir. Olay diğer kentlere yayıldığından TBMM olağanüstü toplanmıştır. Emniyet amirliklerince komünist olarak bilinen 48 kişi tahrik ve tahrip suçlamasıyla tutuklanmıştır. Olaylarda zarar gören kiliselere 10 milyon TL ücret ödenmiştir.
- 150. OPEC hakkında bilgi veriniz.**
- Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği olarak anılan petrolün üçte ikisini elinde bulunduran 12 ülkenin oluşturduğu teşkilattir.
  - 9 Eylül 1960'da Bağdat'ta kurulmuştur. Kurucu üyeleri Suudi Arabistan, İran, Kuveyt, Irak ve Venezuela'dır. Sonradan Katar (1961), Libya (1962), Endonezya (1962), Ekvador (1963), Birleşik Arap Emirlikleri (1967), Cezayir (1969), Nijerya (1971), Gabon (1975-1995) ve Angola'dır. (2007)
  - Kurulma amacı petrol fiyatlarını ve üretim miktarlarını belirlemektir.
- 151. 1950 seçimlerine hangi partiler katılmıştır?**
- CHP, Demokrat parti, Milli Kalkınma Partisi, Toprak Emlak ve Serbest Teşebbüs Partisi, Türk Sosyal Demokrat Partisi ve İşçi Çiftçi Partisi.
- 152. 27 Mayıs 1960 İhtilali'nin sebepleri nelerdir?**
- Dış borçlanmanın artması,
  - Şiddetli siyasi fikir ayrılıkları,
  - Bazı komutanların Laik Cumhuriyeti tehlikede görmesi,
  - Basın Yasası'nın çıkarılmasının çıkarılmasıyla birlikte medyanın susturulduğu iddiaları.

YUMUŞAMA (DETANT) DÖNEMİ

Konu Kapsamındaki Olaylar

- Pekin Ziyareti
- AGİK ve Helsinki Nihai Senedi
- Küba Bunalımı
- Keşmir Sorunu
- Vietnam Savaşı
- Muhammet Ali Clay ve Vietnam Savaşına Tepkiler
- Silahsızlanma Faaliyetleri- Salt I ve SALT- II
- Olimpiyatlara Siyasetin karışması

- 1967 (6 Gün) Arap İsrail Savaşları
- Yom Kippur Savaşı
- Camp David Antlaşması
- İslam Konferansı Örgütü'nün Kurulması
- 1973 Petrol Krizi
- İran İslam Devletinin Kurulması ve Humeyni Devrimi
- İran-İrak Savaşı
- Uzay çalışmaları
- Kıbrıs Barış Harekati, ABD Ambargosu ,Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş'ın Faaliyetleri
- KKTC'nin Kuruluşu
- Ege Adaları Sorununun Tırmanması
- ASALA Örgütü ve Türk Diplomatların Şehit Edilmesi
- Askeri Müdahaleler ve Muhtıralar
- Almanya'ya Türk Göçlerinin Hız Kazanması
- Beyaz Cam

153. 1 Ağustos 1975 tarihinde 35 ülke tarafından imzalanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın (AGİK) ana belgesi hangi karardır?

- Helsinki Nihai Sonuç Belgesi'dir. Güven, insan hakları ve ekonomiyle ilgili hükümler içerir.

154. AGİK'in temel belgeleri hangileridir?

- Helsinki Nihai Senedi (Helsinki 1975),
- Paris Şartı (Paris 1990),
- Avrupa Güvenlik Şartı (İstanbul 1999).

155. Helsinki Nihai Senedi'nin 10 temel ilkesi hangileridir?

- Egemen eşitlik ve egemenliğe saygı,
- Kuvvet kullanmaktan veya kuvvet kullanma tehdidinden kaçınma,
- Sınırların ihlal edilmezliği,
- Devletlerin bütünlüğünün korunması,
- Anlaşmazlıkların barışçıl yollarla çözülmesi,
- İçişlerine karışmama,
- İnsan hakları ve temel özgürlüğe saygı,
- Halkların eşit haklardan ve kendi kaderlerini tayin hakkından yararlanması,
- Devletlerarasında işbirliği,
- Uluslar arası hukuktan doğan yükümlülüklerin iyi niyetle yerine getirilmesi.

156. Helsinki Nihai Senedi hangi bölümlerden oluşur?

- Avrupa güvenliği ile ilgili sorunlar çevre teknoloji,
- Bilim ve ekonomi alanlarında işbirliği,
- İnsani boyut ve diğerlerinde işbirliği

157. 1975 Helsinki Nihai Senedi'nin kabulü ile başlayan ve Helsinki Süreci olarak bilinen süreçte hangi konferanslar yapılmıştır?

- Belgrat Konferansı (1977-78),
- Madrid Konferansı (1980-83),
- Viyana Konferansı (1986-89),
- Helsinki Konferansı (1992),
- Budapeşte Konferansı (1994).

158. Stratejik Silahları Sınırlandırma Görüşmeleri-1 (SALT-1) ne zaman nerede başlamıştır?

- 17 Kasım 1969'da Helsinki'de başlamıştır.

159. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın (AGİK) amacı nedir?

- Avrupa'da soğuk savaşın yarattığı gerginliğe son verilmesi,
- Güvenlik ve istikrarın sağlanması,
- Devletlerarasında işbirliğin geliştirilmesi

160. Paris Şartı'nın özellikleri nelerdir, hangi sloganla ortaya atılmıştır?

- "Yeni bir Avrupa için İlk Adım" sloganı ile sunulmuştur. Paris Şartı ile AGİK kurumsallaşmıştır. Helsinki Nihai Senedi'nden sonra en önemli belgedir. Soğuk savaşın bölünmüşlüğüne sona erdiğini ilan eden belgedir.

161. Paris Şartı'nın kabul edilmesinde hangi etkenler etkili olmuştur?

- 1990'da Soğuk Savaşın sona ermesi ve komünizmin yıkılması,

- Bölünmüş Avrupa'nın tekrar birleşmesi ve birleşik Avrupa'nın yaratılma çabaları
- 162. Doğu- Batı blokları arasındaki hangi gelişmeler Yumuşama (Detant) dönemine girildiğini gösterir?**
  - ABD ile SSCB arasında imzalanan SALT-1 Antlaşması
  - Batı Almanya'nın Polonya ve Çekoslovakya ile doğu sınırlarını tanıması
  - Batı Almanya'nın Doğu Almanya ile ilişkilerini yumuşatması
- 163. İnsan Haklarını geliştiren süreçler hangileridir?**
  - İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi,
  - Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi,
  - Helsinki Nihai Senedi Paris Şartı,
  - Çocuk Hakları Sözleşmesi.
- 164. Stratejik Silahların Sınırlandırılması ile ilgili hangi antlaşmalar yapılmıştır?**
  - SALT-1 ve SALT-2
- 165. SALT-1 Antlaşması hakkında bilgi veriniz.**
  - Soğuk Savaş döneminde SSCB Komünist Parti sekreteri Leonid Brejnev ile ABD başkanı Richard Nixon tarafından 26 Mayıs 1972'de Moskova'da imzalanan belgedir.
  - Nükleer silahların kontrolü amaçlanmıştır. Saldırgan füzeler olarak adlandırılan kıtalararası saldırı yapılabilen füzeler hakkında anlaşmaya varılamamış geçici bir karar alınmıştır. Buna karşılık füzesavarların sınırlandırılması konusunda kesin anlaşmaya varılmıştır.
- 166. SALT-2 neden yürürlüğe girmemiştir?**
  - Amerikan kamuoyunda ağır eleştirilere maruz kaldığından dolayı uygulanamadı.
- 167. Bağlantısızlar Hareketi (Bandung Konferansı) ne demektir?**
  - Kendilerini hiçbir güç bloğuna dahil ve hariç olarak kabul etmeyen 20 üzerinde yeni bağımsızlığını kazanan Asya ve Afrika ülkelerinin 18-24 Nisan 1955'te Endonezya'da Bandung'da bir araya gelerek oluşturdukları uluslararası oluşuma verilen addir.
  - Amacı üye ülkelerin milli bağımsızlığını, egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve güvenliğini sömürgecilikten, yayılmacılıktan, ırkçılıktan ve her türlü dış baskı, istila, işgal ve müdahaleden korumaktır.
- 168. Avrupa Birliği (AB) nedir?**
  - Avrupa Birliği barışı korumak ve ekonomik ve sosyal ilerlemeyi pekiştirmek amacıyla bir araya gelmiş 15 üye devletten oluşur.
  - Birliğin içinde ortak kurumları bulunan 3 topluluk vardır. Bunların içinde ilk kurulanı 1951 tarihli Paris Antlaşması'yla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'dur. Daha sonra 1957'de Roma Antlaşması'yla Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu kurulur.
  - Topluluklar bu sürecin sonunda üye devletler arasındaki bütün sınırları kaldırarak tek bir pazar kurdular. 1992 Maastricht'te imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ile ekonomik ve parasal birlik doğrultusunda ilerleyen belirli alanlarda hükümetler arası işbirliğini içeren Avrupa Birliği kuruldu.
- 169. Avrupa Birliği'nin kurucu üyeleri kimlerdir?**
  - Federal Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, İtalya, Lüksemburg.
- 170. Avrupa birliğini yöneten kurumlar hangileridir?**
  - Demokratik yollarla seçilen Parlamento,
  - Üye devletleri temsil eden bakanlardan oluşan Konsey,
  - Avrupa Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi,
  - Antlaşmaların koruyucusu olan Komisyon,
  - Topluluk hukukuna uyulmasını sağlayan Adalet Divanı
  - Birliğin mali yönetimini izleyen Sayıştay,
  - Ekonomik sosyal ve bölgesel çıkar gruplarını temsil eden danışma kurulları
  - Birliğin dengeli bir biçimde gelişimine katkıda bulunan projelerin finansmanını kolaylaştırmak amacıyla kurulmuş olan bir Avrupa Yatırım Bankası
- 171. Avrupa Birliği'nin hedefleri nelerdir?**
  - Avrupa vatandaşlığı kavramının oluşturulması,
  - Özgürlük, güvenlik ve adaletin güvence altına alınması,
  - Ekonomik ve sosyal gelişimin desteklenmesi,
  - Dünyada Avrupa'nın rolünün vurgulanması
- 172. Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun görevleri nelerdir?**
  - Ortak Avrupa pazarı oluşturmak,
  - Üyelerin ekonomi politikalarını yakınlaştırmak,
  - Üyeler arasındaki ilişkilerin ve yaşam düzeylerinin dengeli ve devamlı gelişmesini sağlamak,
  - Ekonomik ve parasal birlik kurmak,
  - Ortak bir dış politika ve güvenlik politikası uygulamak,

- İnsan haklarını topluluk hukukunun genel ilkesi kabul ettirmek
- 173. Avrupa ekonomik topluluğu'nun hedeflere ulaşabilmek için yaptığı faaliyetler hangileridir?**
- Avrupa Yatırım Bankası'nın kurulması,
  - Üyeler arasındaki ticaretin vergilerden arındırılması,
  - Miktar kısıtlamalarının kaldırılması,
  - Ortak gümrük tarifesinin uygulanması,
  - Üretim faktörlerinin serbest dolaşımının sağlanması,
  - Tarım, balıkçılık, çevre alanlarında ortak politikaların uygulanması,
  - Ortak Pazar'da rekabet ortamının yaratılması,
  - Ulusal mevzuatlara uyumun sağlanması,
  - Üye ülkelerin ekonomi politikalarındaki koordinasyonun sağlanması.
- 174. Yürürlüğe giriş itibarıyla Avrupa topluluklarını kuran antlaşmalar hangileridir?**
- 1951 Paris Antlaşması (AKÇT Avrupa Kömür ve Çelik Teşkilatı),
  - 1957 Roma Antlaşması (AET Avrupa Ekonomik Topluluğu),
  - 1958 (AAET- Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu)
  - 1967 Füzyon Antlaşması,
  - 1981 Yunanistan'ın Katılma Antlaşması,
  - 1986 İspanya ve Portekiz'in Katılma Antlaşması,
  - 1987 Tek Avrupa Senedi,
  - 1992 Maastircht Antlaşması,
  - 1995 Avusturya İsveç ve Finlandiya'nın Katılma Antlaşması,
  - 1999 Amsterdam Antlaşması.
- 175. OAPEC hakkında bilgi veriniz?**
- Petrol İhraç Eden Arap Ülkeleri Örgütü anlamına gelmekte olup 1967 Arap-İsrail Savaşı'ndan sonra (6 Gün Savaşları) petrolü İsrail'e karşı koz olarak kullanmak amacıyla kurulmuştur.
  - 1973 Petrol Krizi'nin sebebi 6 Ekim 1973'te başlayan Arap-İsrail Savaşı'nın ardından Arap devletlerinin (OAPEC) 1973'te Viyana'da toplanan konferansta petrol fiyatlarını % 70 oranında artırmasıdır.
  - Teşkilat içinde ağırlığı olan Arap ülkeleri birbirini takip eden fiyat artışlarını İsrail'i destekleyen Batılı ülkelere karşı siyasi bir koz olarak kullanmışlardır.
  - Petrol fiyatları tahranda toplanan konferansta % 130 oranında artırıldı. İsrail'e destek veren ABD ve Hollanda petrol sevkiyatı bir müddet için durduruldu. ABD silahlı mücadelede bulunacağını bildirerek sert tepki gösterdi. OAPEC ülkeleri bütçe gelirlerinde artış sağladı. Bu gelirlerle bilhassa ABD de büyük yatırımlara giriştiler.
- 176. 1973 Petrol Krizi'nin Batılı ülkelere etkisi nedir?**
- Sanayileşmiş ülkeler petrol artışlarını ürettikleri mamullere yansıtarak yine bu ülkelere sattılar. Ayrıca petrol üretene ülkelerin petrol satışından elde edilen gelirleri Batı bankalarında değerlendirmesi sanayileşmiş ülkelerin petrol zamlarından etkilenmesini önlemiştir.
- 177. 1973 Petrol Krizi'nin Türkiye'ye etkisi ne olmuştur?**
- 1973 Petrol Krizi, Türkiye'yi de olumsuz etkiledi. İhracat gelirlerinin büyük kısmı ancak petrol ithalatını karşılayacak düzeydeydi. Ayrıca 1974 Kıbrıs Barış Harekatı sonrasında ABD'nin ambargo başlatması dış ticareti olumsuz etkiledi.
  - 1970'li yılların sonuna doğru ödemeler dengesindeki açık büyüdü, ekonomik ve siyasi istikrarsızlık arttı, döviz darboğazı üretimi durma noktasına getirdi.
- 178. İslam Konferansı Örgütü hakkında bilgi veriniz?**
- 1969 yılında 24 ülke tarafından kurulmuştur. Bugünkü sayısı 57'dir.
  - 1969'da Kudüs'te El Aksa Mescidi'nin yakılmasının ardından İslam dünyasında uyandırdığı tepki üzerine Fas'ta ilk İslam Zirvesi Konferansı'nın toplanmasıyla kurulmuştur.
  - Kuruluş amaçları; üye ülkeler arasında dayanışmayı sağlamak, ekonomik, kültürel, sosyal bilimsel vb. alanlarda işbirliğini geliştirmek, ırkçılığı ve her türlü ayrımcılığı reddederek ulusal hakları ve bağımsızlık için mücadele eden Müslümanlara destek vermek amacıyla kurulmuştur.
  - Maddi finans sağlamak için 1975'te İslam Kalkınma Bankası kuruldu. Günümüzdeki başkanı Ekmeleddin İhsanoğlu'dur.
- 179. Camp David Antlaşması (1979) kimler arasında yapılmıştır?**
- ABD aracılığıyla Mısır ve İsrail arasında yapılmıştır.
- 180. Mekik Diplomasisi nedir?**
- 1973 Arap-İsrail Savaşı, BM'nin kararı doğrultusunda sona ermesine rağmen barış sağlanamadı. Barışın sağlanabilmesi için ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger, Tel Aviv ve Arap başkentleri arasında defalarca gidip geldi.

- Mekik diplomasisi adını alan ziyaretler sonunda Mısır ve İsrail arasında askeri nitelikli çekilme antlaşması ile Suriye-İsrail Antlaşması imzalanarak barışa giden yol açıldı.
  - ABD'nin Ortadoğu barışındaki taktiği sonucunda Camp David Antlaşması'nın imzalanmasına zemin hazırlamıştır.
- 181. Camp David Antlaşması'nın önemi ve genel özellikleri nelerdir?**
- Bu antlaşma temelinde ve ABD'nin çalışmaları sonucunda iki ülke 1979'da yine Washington'da bir barış antlaşması yaparak aralarındaki 30 yıllık savaş durumuna son verdiler.
  - Mısır ve İsrail, İsrail Devleti'nin 1948'deki kuruluşundan beri birbirlerine düşman durumundaydılar. ABD Başkanı Jimmy Carter bu iki devleti antlaşma masasına oturtturarak sürmekte olan Arap- İsrail sorununa çözüm bulmayı amaçlıyordu. 1977'de Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat'ın sürpriz Kudüs ziyareti önemli bir adım olmuştur. Sonuçta ABD'nin sürekli çabası ve her iki devlete görülmemiş miktarda ekonomik yardım sözü karşılığında Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat ile İsrail Cumhurbaşkanı Manahem Begin, 1978'de Camp David'de bir araya geldiler.
  - Antlaşmalar Batı Şeria, Gazze, Filistin ve Sina Yarımadası konularını kapsayan ve iki devlet arasında gerçekleşecek barışın esaslarını belirliyordu. Buna göre İsrail, Mısır ve Ürdün arasından yapılacak görüşmelerle Batı Şeria ve Gazze'de yaşayan Filistinlilere özeklik verilecektir. Sina Yarımadası antlaşmalardan sonraki üç ay içinde imzalanacak barış antlaşmasından sonraki üç ay zarfında İsrail tarafından boşaltılacaktır.
- 182. Camp David Antlaşmasının sonuçları nelerdir?**
- Bu antlaşma FKÖ (Filistin Kurtuluş Örgütü) ile hemen hemen bütün Arap dünyasında tepki ile karşılanmış Mısır'a karşı geniş bir siyasi ve ekonomik boykota girilmiştir. Mısır belli bir süre Arap dünyasında yalnızlığa itilmiştir. Öte yandan İsrail 1979'da Sina Yarımadası'ndan tamamen çekilmiştir.
  - Ortadoğu'da ABD aleyhtarlığı artarken Suriye gibi bazı ülkeleri SSCB'ye yakınlaştırdı. Bu barış antlaşmaları İsrail'in muhtariyet vaat edilen Batı Şeria'da devamlı olarak Yahudi yerleşim bölgesi kurması, Kudüs'ü başkent yapması, Golan Tepelerini ilhak ettiğini açıklaması ile amacına ulaşmamış ve bölgedeki gerginliğin artmasını önleyememiştir.
- 183. 1973 Arap- İsrail (Yom Kippur) Savaşı hakkında bilgi veriniz?**
- Mısır+Suriye – İsrail arasında 1967 Arap İsrail Savaşı'nda Mısır ve Suriye'nin kaybettiği toprakları İsrail'den geri almak istemesinden dolayı çıkmıştır.
  - Diplomatik çabalar İsrail'in işgal ettiği toprakları geri vermeyi reddetmesi ile sonuçlandı. Bunun üzerine 1973'te Yahudilerin kutsal ayı olan Yom Kippur'da Mısır ve Suriye birlikleri eşgüdümlü bir sürpriz saldırı gerçekleştirdiler.
  - İsrail, Golan ve Sina'da ilk başta gerilemek zorunda kalır ama ikinci haftanın sonunda Golan Tepelerini geri alır. Mısır birliklerini Sina'dan püskürtür.
- 184. 1973 Arap İsrail (Yom Kippur) Savaşı'nın sonuçları nelerdir?**
- İsrail başarılı olur. 1974'te Mısır ile İsrail arasında imzalanan antlaşma ile Süveyş Kanalı'nın tamamını Mısır hakimiyetine bırakır.
  - Mısır Sina'daki toprağının bir bölümünü İsrail'den geri alır. Sonucunda Camp David Antlaşması imzalanır.
  - Barış görüşmelerinde önce olan ABD'nin Ortadoğu'daki etkisi artar. Arap ülkelerinin Batılı devletlere petrol ambargosu koyması krize yol açmıştır.
- 185. 1973 Arap- İsrail Savaşı'nda ABD nasıl bir politika izlemiştir?**
- SSCB ile birlikte hareket eder. İsrail'e baskı yaparak savaştan alıkoymaya çalışmıştır. Daha sonra İsrail'e silah göndermiştir.
  - Savaş sonunda SSCB'nin bölgedeki etkinliğini azaltmak amacıyla barış antlaşmalarının imzalanmasına öncülük etmiştir. (1974'te Sina ve 1978'de Camp David) bu antlaşmalarla Mısır'la olan ilişkilerini geliştirir.
- 186. 1973 Arap İsrail (Yom Kippur) Savaşında SSCB nasıl bir politika izlemiştir?**
- Suriye ve Mısır'ı yatıştırmaya çalışmıştır. İsrail'in Suriye cephesinde ilerlemesi üzerine derhal durdurulması konusunda ABD'ye çağrıda bulunur ve Arap ülkelerini destekler.
  - Bazı Arap devletleri üzerinde etki sahi olarak dolaylı da olsa Akdeniz'deki çıkarlarını korumuştur.
- 187. 1967 Arap-İsrail (6 Gün) Savaşları hangi devletler arasında olmuştur?**
- İsrail'e karşı Suriye - Mısır- Ürdün-İrak işbirliği.
- 188. 1967- 6 Gün Savaşlarının nedenleri nelerdir?**
- Mısır'ın Akabe Körfezi'ni İsrail'e kapatması,
  - FKÖ'nün (Filistin Kurtuluş Örgütü) kurularak Ürdün'e yerleştirilmesi
- 189. 1967 Arap-İsrail (6 Gün) savaşının gelişimi ve sonuçları nedir?**

- İsrail'in Suriye'yi tehdit etmesi sonucu Mısır 1.000 tank ve 100.000 askerini Sina Yarımadası'na yığmış Tiran Boğazı'nı İsrail bayrağı taşıyan strateji ve malzeme gemilerine kapatmıştır. İsrail'e karşı Birleşik Arap Harekatı'nı ilan etmiştir.
  - 1967'de İsrail, Mısır Hava Kuvvetlerine saldırır. Ürdün'de Batı Kudüs ve Netanya'ya saldırı başlatır.
  - Savaşın sonunda İsrail, Doğu Kudüs, Gazze Şeridi, Sina Yarımadası, Batı Şeria ve Golan Tepelerini ele geçirmiştir. İsrail Tiran Boğazı'nı ele geçirerek Süveyş Kanalı'na ulaşır.
- 190. Kıbrıs Rumlarının Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama hedeflerine ve kurdukları örgüte ne ad verilir?**
- Hedefleri ENOSİS, örgütleri EOKA'dır. Kurucusu Yunan Albay Grivas'tır.
- 191. Kıbrıs Türkleri EOKA'ya karşı hangi örgütü kurmuşlardır, amaçları nedir?**
- Kıbrıslı Türklerin Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş önderliğinde 1959'da EOKA'nın faaliyetlerine karşı kurdukları Türk Mukavemet Teşkilatı daha sonra Kıbrıs Türk Güvenlik Kuvvetleri ismini alır. Amacı Kıbrıs Türkünün topraklarını, canını kimliğini kültürünü korumaktır.
- 192. Kıbrıs Meselesinin süreci hakkında bilgi veriniz.**
- İngilizlerin bölgeden çekilmeleri sırasında 1953'te EOKA'nın kurulması
  - 1959'da Kıbrıs'a otonom veren McMilan Planı'nın Türkler tarafından kabulü
  - 1959 Zürih Antlaşması'nın kabul edilmesi
  - 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulması
  - 1963 Türkiye'deki siyasi bunalımdan yararlanan Rumların Kıbrıs Türklerini imha planı olan Akritas Planı'nı uygulamaya koymaları ve Türklere yönelik faaliyetlerini artırmaları
  - 1963- Lefkoşa üzerinde Türk uçaklarının ihbar uçuşu yapması
  - 1967'de Albay Papadapoulas önderliğinde askeri darbe yapılması, Grivas önderliğindeki Rum Milli Birliği çetelerinin saldırıları ve Türkiye'nin İskenderun üzerinden çıkartma yapma isteğini İngiltere ve Yunanistan'a bildirmesi. Türkiye'nin isteği üzerine Grivas'ın adadan uzaklaştırılması
  - 1968- Toplumlararası görüşmelerin yeniden başlaması ve Türkiye'nin Kıbrıs için bölge muhtariyet esasına dayanan üniter Kıbrıs modelini teklif etmesi. Türkleri kendi bölgelerinin idarelerine sahip olacaklar kendi işlerini kendileri göreceklerdi. Rumlar müdahale etmeyecekti.
  - 1973- CHP-MSP koalisyonunun fonksiyonel federasyon sistemini benimsemesi
  - 1974 Makarios ile Yunan Hükümeti arasında fikir ayrılıkları ve Niko Sampson'un liderliğe getirilmesi ve Kıbrıs Elen Cumhuriyeti'nin kurulması. Avrupalıların ve ABD'nin bu Yunan müdahalesine tepki göstermesi.
  - 1974- Kıbrıs Barış Harekatı'nın yapılması ve Cenevre Deklerasyonu'nun yayınlanması.
  - 1975- Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kuruluşu.
  - 1983- Rauf Denktaş öncülüğünde KKTC'nin kurulması ve BM'nin kınaması
  - 1984- Güvenlik Konseyi'nin KKTC'yi ayrılıkçı tanımlaması
  - 2004-Annan Planı ve Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasının kararlaştırılması
  - 2004- KKTC'nin İslam Konferansı Örgütü'ne Kuzey Kıbrıs Türk Toplumunu sıfatıyla konferansa katılması.
- 193. 6 Gün Savaşları'nda ABD ve SSCB'nin politikaları nelerdir?**
- ABD, SSCB ile birlikte savaşı önleme çabaları göstermiştir. Ancak başarılı olunamamıştır. Savaş sonrası durum BM'de görüşülürken ABD, İsrail yanlısı tutum izlemiştir. Daha sonra Ortadoğu'da üstünlüğü SSCB'ye kaptırma endişesiyle barışı sağlamada aktif rol oynar.
  - SSCB savaş sonrasında Ortadoğu'da etkinliğini artırır. Suriye, Mısır ve Cezayir'de deniz üsleri kurarak Akdeniz'de önemli bir güç haline gelir. Bölgeye ekonomik ve askeri yardımda bulunur.
- 194. SSCB'nin Afganistan'ı işgali öncesinde Afganistan'da yaşanan gelişmeler nelerdir?**
- Afganistan'da 1973'te cumhuriyetin ilanının ardından iç karışıklık yaşanmış ülkede yaşanan hükümet darbesi ile 1978'de sosyalistler yönetime egemen olmuştur.
  - Afganistan'da 1978'den itibaren Sovyet yanlısı iktidara karşı ulusal direniş hareketi başlar. Sosyalist iktidar SSCB'den askeri yardım ister. Çok sayıda Sovyet uzman ve askeri Afganistan'a gelir. İktidar mücadelesini değerlendiren SSCB 1979'da Afganistan'ı işgal eder.
- 195. SSCB'nin Afganistan'ı işgalinin sebepleri nelerdir?**
- Sosyalist Afgan yönetiminin yardım isteği ve Afganistan'ın stratejik konumu,
  - Ortadoğu petrollerine yakınlığı,
  - Hint Okyanusu'na yakınlığı,
  - Petrol geçişinin kilit noktası olan Hürmüz Boğazı'na yakınlığı.
- 196. SSCB Afganistan'ı işgal süreci nedir?**
- SSCB, 1978'de Afganistan'la imzalanan Dostluk, İyi Komşuluk ve İşbirliği Antlaşması'na dayanarak 1979'da Afganistan'ı işgal eder.
  - Afgan halkı Sovyet işgaline karşı direniş başlatır. Direniş örgütleyen Afgan mücahitleri etkinliğini zamanla artırır.

- Afganistan'a daha fazla asker ve silah gönderen SSCB, Afgan ulusal direnişini kıramadı ve yıllarca sonuç alamadığı bu mücadelede büyük kayıplar yaşadı.
  - Pakistan ve Suudi Arabistan öncülüğünde İslamabat'ta toplanan İslam Konferansı'ndan sonuç çıkmamış 1988'de Cenevre'de Afganistan sorununa son veren antlaşma imzalanmış ve Sovyet askerleri 1989'da Afganistan'dan çekilmek zorunda kalmıştır.
- 197. SSCB'nin Afganistan'ı işgali esnasında komşu devletler ve büyük devletlerin tavrı ne olmuştur?**
- Afganistan'ın işgali, Pakistan, İran ve Çin ile birlikte Batı dünyasını endişelendirmiştir. Çin işgalden hemen sonra BM'ye başvurarak Sovyet askerlerinin Afganistan'dan çekilmelerini talep eder.
  - İşgal üzerine ABD SALT-II Antlaşması'nı onaylamaktan vazgeçer ve Afgan mücahitlerine yardım eder.
  - SSCB'nin Afganistan'ı 1979'da işgal etmeye başlaması diğer Batılı ülkelerde de tepkiyle karşılaşır. ABD başta olmak üzere işgale tepki olarak Türkiye dahil 64 ülke 1980 Moskova Olimpiyatlarına katılmamıştır. Batı Bloğu'ndan sadece İngiltere katılır. Madalyaların çoğunluğunu Sovyet sporcular kazanmış, dünya rekorları yaşanmamıştır.
  - SSCB ve 14 Doğu Bloğu ülkesi misilleme olarak güvenliği gerekçe göstererek 1984 Los Angeles Olimpiyatları'na katılmamıştır.
- 198. Muhammet Ali Clay'in Vietnam savaşına bakış açısı ve dünya siyasetine etkisi nedir?**
- Muhammet Ali, "Dünya Ağır Siklet Boks Şampiyonu" unvanının elinden alınması ve hapis cezasına çarptırılması pahasına "Vietkonglar bana bir şey yapmadı, bu benim savaşım değil" diyerek Vietnam Savaşı'na katılmayı reddeder. Böylece bir yandan Amerika'nın büyük kesiminin nefret ve düşmanlığını kazansa da öte yandan da siyasi arenada siyah Amerikalılar ve liberaller arasında kahraman haline gelmiştir.
- 199. Vietnam Savaşı kimler arasında olmuştur?**
- Vietnam Savaşı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Kuzey ve Güney Vietnam olarak ikiye ayrılan Vietnam'da SSCB ve Çin'in Kuzey Vietnam'ın, ABD'nin de Güney Vietnam'ın yanında savaşa girmesiyle cereyan etmiştir. 1963-1973 yılları arasında devam etmiştir. ABD, Kuzey Vietnam'ın Güney Vietnam'ı kendine bağlayarak birleşmesini engellemek ve komünizmin yayılmasını engellemek istemiştir.
- 200. ABD ve SSCB ile ilgili 1988 sonrasında hangi faaliyetler yumuşamayı hızlandırmıştır?**
- ABD ve SSCB arasında silahlanmanın durdurulması ve orta menzilli nükleer silahların imha edilmesi antlaşmasının imzalanması,
  - SSCB'nin Afganistan'dan tamamen çekilmesi,
  - İran-İrak Savaşı'nda ateşkesin sağlanması
- 201. Fidel Castro Küba'ya komünist rejim nasıl gelmiştir?**
- Fidel Castro, 1943'te Amerikalıların desteğiyle iktidara gelmiş ve 1944 yılına kadar iktidarda kalmıştır. 1953'te ihtilalcilerin başına geçen Castro tutuklanmış ve sonra serbest bırakılmıştır.
  - 1956'da Turquino Dağı'nın yakınlarında gerilla kampı kurmuş ve gerilla savaşı başlatmıştır. İktidarı ele geçiren Castro ilk anda komünist rejimi getireceğini halktan gizlemiş idareye tam hakim olduktan sonra bu rejimi uygulamaya koymuştur. 1959'da Batista diktatörlüğünü yıkmıştır.
- 202. Keşmir Sorunu hakkında bilgi veriniz?**
- Keşmir, Hindistan ve Pakistan'ı 1947'den itibaren üç kez savaşa sürükleyen bir sorundur. Bu güne kadar iki ülkede askeri gücünün önemli bir kısmını Keşmir üzerindeki kontrolü artırmak için harcamıştır.
  - Hindistan'a karşı başlatılan mücadele sürecinde 60.000 Keşmirli hayatını kaybetmiştir.
  - Pakistan'ın Bağdat Paketi'ne katılmasına tepki olarak SSCB iki ülke arasındaki sorunda Hindistan'ın yanında yer alır. Pakistan'da Çin'in desteğini almaya çalışmıştır.
  - Keşmir halkının öncelikli talebi Hindistan'ın halen bölgede bulunan askerlerinin kötü muamele, işkence, tecavüz gibi insan hakları ihlallerini durdurmaları yönünde direktif vermesidir.
  - Günümüzde Keşmir Bölgesi; Hindistan ve Pakistan arasında paylaşılmıştır fakat Keşmir bağımsızlık istemektedir. Keşmir Sorunu Hindistan ve Pakistan arasında nükleer kriz ihtimallerine neden olmaktadır.
- 203. Sputnik hakkında bilgi veriniz?**
- SSCB'nin hazırladığı yapay uydu programıdır. İlk yapay uydu 4 Ekim 1957'de Sputnik-1 adıyla yörüngeye oturtulmuştur.
  - Uzaya gönderilmesi Soğuk Savaş yıllarında gerçekleşir. Süper güçler arasında uzay yarışını başlatır.

204. Yumuşama (Detant) nedir?

- Yumuşama; farklı ekonomik ve toplumsal sistemlere sahip ülke ve ülke grupları arasında son aşamada barış içinde yaşamayı öngören yeterli sayıda şarta bağlanmış uzun süreli ve kapsamlı işbirliğine varacak gerginliğin aşamalı ve bilinçli bir biçimde azaltılmasını öngören ve Doğu- Batı bloklarının politikalarının yumuşaması politikasıdır.
- Yumuşama döneminde öne çıkan devletler Varşova paktının lideri SSCB ve NATO'nun lideri ABD'dir.

205. Yumuşama(Detant) Döneminde denizlerde ortaya çıkan sorunlar hangileridir?

- Kıta sahanlığı,
- Karasuları sorunları,
- Boğazların kullanımı
- Denizlerdeki madenler

206. Ho- Şi-Minh kimdir?

- Çinhindi Komünist Partisinin (1930) ve Viet Minh'in (1941) kurucusudur. 1945-1969 arasında Vietnam Demokratik cumhuriyetinin başkanlığını yapmıştır.
- Vietnam Ulusal Hareketi'ne yaklaşık 30 yıl önderlik yapan Minh; Asya'da II. Dünya Savaşı sonrasında sömürgecilğe karşı hareketin başını çekenlerden ve XX. yüzyılın en etkili komünist önderlerindedir. Minh; ABD'nin her türlü ileri teknoloji ürünü silahlarına karşı gerilla savaşıyla bağımsızlık mücadelesi vermiştir.

207. ABD'nin Vietnam'a asker göndermesine neden olan olay nedir?

- 1964 Ağustosunda Kuzey Vietnam'a ait gemilerin Tokin Körfezi'nde ABD donanmasına saldırması.

208. Vietnam Savaşı'nın ABD'nin kaybetmesinin nedenleri nelerdir?

- Vietkongların kazdığı tünellerin gerilla savaşı yapmalarını kolaylaştırması ve Amerikan mevzilerine baskınları kolaylaştırması,
- Bölgenin ormanlık arazilerinin gerilla savaşına müsait olması,
- Amerikan kamuoyunda savaş karşıtı gösterilerin artması,
- 1968'de Paris'te Kuzey Vietnam'la görüşmelerin başlaması ve ABD'nin yeni başkanı Nixon'ın askerlerini çekme kararını alması.
- Sonucunda 1973 Paris Görüşmeleri sonucunda imzalanan antlaşmayla ABD yenilgiyi kabul etmiş ve bölgeden çekilmiştir.

209. ABD'nin Fidel Castro'ya karşı cephe almasının nedeni nedir?

- Küba'nın ABD'ye stratejik açıdan yakın olması,
- Castro'nun sosyalist yönetim anlayışıyla SSCB'ye yakın olması,
- Küba'da faaliyet gösteren Amerikan şirketlerin faaliyetlerinin kısıtlanması.

210. Domuzlar Körfezi Çıkartması'nın gerekçeleri ve sonuçları nelerdir?

- 1961 yılında ABD'nin desteğini arkasına alan sürgün Kübalıların Castro rejimini yıkmak için gerçekleştirdiği başarısız işgal girişimidir.
- Adını çıkartmanın yapıldığı körfezden almaktadır. Çıkartma birliklerinin hemen hepsi Küba ordusu tarafından öldürülür ya da esir edilir. Esir edilenlerde vatana ihanet suçundan 30 yıl hapse mahkum edilir.
- Daha sonra ABD ile yapılan pazarlıklarla bu esirler 53 milyon dolarlık yiyecek ve ilaç yardımı karşılığında serbest bırakılır.

211. Domuzlar Körfezi Çıkartması ABD ile SSCB arasında hangi sorunun ortaya çıkmasına neden olmuştur?

- ABD hemen yanbaşındaki sosyalist Küba yönetiminden rahatsız olmuş; buna misilleme olarak SSCB'nin komşusu olan Türkiye'ye nükleer başlıklı füze yerleştirmiştir.
- Bu durum nükleer bunalımı beraberinde getirmiştir. SSCB'de ABD'ye karşı Küba'ya füzeler yerleştirmiştir.
- Küba Füzeleri Bunalımı veya Küba'da Ekim Füzeleri Bunalımı olarak da bilinir.

212. Küba Füze krizi nasıl sonuçlanmıştır? Karşılıklı olarak her iki ülkede füze başlıklarını sökme kararı almıştır. Yumuşama döneminin başlamasında etkili olmuştur. ABD ve SSCB Ekim Füzeleri Bunalımı'ndan sonra nükleer silahların yayılmasını önlemek için Moskova'da 5 Temmuz 1963'te Nükleer Silah Denemelerinin Kısmi Olarak Yasaklanması Anlaşması'nı imzaladılar. Bu anlaşma atmosferde ve denizaltında nükleer denemeleri yasaklamakla birlikte toprak altındaki nükleer denemelere izin vermektedir.

213. İran-İrak Savaşı hakkında bilgi veriniz.

- 1980-1988 yılları arasında İran ve Irak arasında yapılmış ve perde arkasında olan bir savaştır. Yaklaşık bir milyon kişinin ölümüne, 150 milyar Amerikan Doları maddi hasara, her iki ülkede de ağır yıkımlara yol açmıştır.

- Irak'ın zaferleri ile başlayan savaş, İran'ın direnmesiyle yıpratma savaşına dönüşmüş ve galibi olmadan sonuçlanmıştır.
- 214. ASALA nedir?**
  - Ermenistan'ın Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu, 1973 ve 1985 yılları arasında, Türkiye dahil 16 farklı ülkede Türk ve diğer mülki ve diplomatik hedeflere karşı terör eylemlerinde bulunmuş solcu ve aşırı milliyetçi Ermeni örgütüdür. Yurtdışındaki Türk diplomatları öldürerek uluslar arası kamuoyunda etkilerini duyurmaya çalışmışlardır.
- 215. Johnson Mektubu nedir?**
  - ABD başkanı Lyndon Johnson tarafından Türkiye başbakanı İsmet İnönü'ye 5 Haziran 1964 tarihinde gönderilen Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesini önlemek amacıyla kaba bir üslupla yazılmış mektuptur.
  - Bir süre kamuoyundan saklanan mektup hem yönetim kadrolarında hem de Türk halkında hayal kırıklığı yaratmıştır.
  - Bu mektup Batı Bloğu'yla milli çıkarların gelişmesi durumunda yaşanacak sıkıntıları göstermektedir. ABD'ye bağımlılık azaltılmış SSCB ilişkilerinin yumuşatılması ve gözden geçirilmesine neden olmuştur.
- 216. 1974 Türkiye'ye yönelik Amerikan ambargosunun nedenleri nelerdir?**
  - Haşhaş ekimi yasağının kaldırılması
  - Kıbrıs Harekati'nda Amerikan silahlarının kullanılması
  - Harekata Amerika'nın olumsuz bakması
  - Watergate Skandalı yüzünden ABD başkanı Nixon'ın istifa etmesi
  - Amerikan hükümetine duyulan güvenin azalması
  - **Türkiye ambargoya tepki olarak;**
    - 13 Şubat 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kurulduğunu açıkladı.
    - 25 Temmuz 1975'te ABD'ye nota verilerek ABD Savunma İşbirliği Antlaşması yürürlükten kaldırıldı.
    - Türkiye'deki bütün Amerikan üs ve tesisleri Türk Silahlı Kuvvetleri'nin "kontrol ve gözetimi" altına alındı.
    - Amerika bu karşı yaptırımlara dayanamayarak 26 Mart 1976'da üslerle ilgili yeni bir Savunma İşbirliği Anlaşması imzalamak zorunda kalmıştır. Bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ise ambargonun kaldırılması şartına bağlanmıştır.
    - Nihayet 26 Eylül 1978'de Jimmy Carter'ın da çabalarıyla ambargo tamamen kaldırılmıştır.

KÜRESELLEŞEN DÜNYA

Konu Kapsamındaki Gelişmeler

- SSCB'nin Mihail Gorbaçov Döneminde Politika Değişikliği Perestroyka ve Glasnost Politikaları
- SSCB ve Varşova Paktı'nın Parçalanmasıyla Doğu Bloğunun Dağılması
- Türkî Cumhuriyetlerin Kurulması
- Türkiye'nin AB Üyeliği Çalışmalarının Hız Kazanması ve Demokratikleşme Paketleri
- Yaser Arafat ve Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) ile Filistin'de İntifada
- Avrupa Parlamentosu'nun Genişlemesi
- Afganistan'a Müdahale
- Voyager I- ve II
- Bilim, Sanat ve Kültürde Gelişmeler
- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİB) Kurulması
- Rusya'ya Karşı Çeçenistan Bağımsızlık Hareketi
- Karabağ Sorunu ve Hocalı Katliamı
- GAP Projesi'nin Hayata Geçirilmesi
- Türkiye Bilimler Akademisi'nin Kurulması
- 1999 Depremi ve Etkileri
- Globalleşen Dünyada Ortaya Çıkan Sorunlar
- Çevre Kirliliği ve Kyoto Protokolü
- Çernobil Faciası
- TİKA'nın Kuruluşu
- Maastrich Antlaşması, Avrupa Birliği ve Genişleme Faaliyetleri
- Uluslararası Terör Faaliyetlerinin Artması

- I. ve II. Körfez Savaşı
- Arap Baharı
- Türkiye'de PKK Terörü

217. Glasnost (Açıklık) ve Perestroyka (Yeniden Yapılanma) ne demektir?

- SSCB'de 1985'ten itibaren Mihail Gorbaçov'un uyguladığı politikalar. Uygulanmasıyla özellikle Çernobil Faciası'ndan sonra halkın yönetime ve devlete güvenini artırmak, baskıcı diktatör, sosyalist anlayışın yerine demokratik halkın yönetime katılacağı sosyalist bir anlayışı egemen kılmak, tıkanmış olan Sovyet ekonomisini yeni teknolojilere dayalı endüstri devrimi gerçekleştirmek amaçlanmıştır. SSCB'nin dağılmasına neden olan politikalar.

218. Mihail Gorbaçov Kimdir?

- 1952'de SSCB Komünist Partisi'ne girdi. 1985'te başa geçti. Yönetim kadrosunu gençleştirdi.
- ABD başkanı Reagan ile silahsızlanma, bilim, kültür, eğitim konusunda bilgi alışverişinde anlaştı.
- SSCB'de statükocu olmayan özgür bir politika izledi. Glasnost (Açıklık) ve Perestroyka (Yeniden Yapılanma) politikalarını izledi. Yeni politikayla ekonominin canlanacağını savunur. 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla görevinden istifa eder.

219. Doğu Bloğu'nun dağılma süreci ve olaylar hakkında bilgi veriniz.

- Gorbaçov'un izlediği Açıklık ve Yeniden Yapılanma politikası Doğu Bloğu ülkelerinin gevşemesine neden olmuştur.
- 9 Ekim 1989'da Macaristan Komünist Partisi, Marksizmi terk ettiğini açıklar. Adını Macaristan Sosyalist Parti olarak değiştirir.
- 8 Ocak 1990'da Polonya Komünist Partisi kendini feshederek Polonya Sosyal Demokrat Parti adını alır.
- 9 Kasım 1989'da Berlin Duvarı yıkılır. 3 Ekim 1990'da Almanya birleşir.
- COMECON 28 Haziran 1991'de Varşova Paktı da 1 Temmuz 1991'de kendini feshederek dağılırlar.

220. SSCB'nin dağılma süreci hakkında bilgi veriniz.

- SSCB'nin açıklık politikası ülkedeki cumhuriyetlerin bağımsızlığını ilan etmelerini beraberinde getirdi. Bu gelişmeler sonucun ilk olarak Litvanya 11 Mart 1990'da bağımsızlığını ilan eder.
- Arkasından Letonya ve Gürcistan bağımsızlığını ilan eder.
- Yeltsin önderliğinde Rusya Federasyonu da bağımsızlığını ilan eder.
- 21 Aralık 1990 günü Rusya Federasyonu, Ukrayna, Beyaz Rusya, SSCB'nin resmen bittiğini Bağımsız Devlet Topluluğu'nun kurulduğunu ilan ederler.

221. Alma Ata Deklerasyonu ne demektir?

- 21 Aralık 1991'de SSCB'yi oluşturan 15 cumhuriyetin 11'nin katıldığı Alma Ata Zirvesi, Bağımsız Devletler Topluluğu'nun kurulduğu zirvedir. Ülkelerin siyasi bütünlüğünün korunması, ekonomik işbirliğinin sağlanması kararları alınır.
- SSCB'nin hak ve yükümlülüklerinin Rusya Federasyonu tarafından gerçekleştirileceğinin kabul edilmesiyle SSCB hukuken sona ermiştir. Bu toplantı sonrasında 26 Aralık 1991'de SSCB resmen sona ermiştir.

222. TİKA hakkında bilgi veriniz.

- Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı anlamına gelmektedir. TİKA'nın kurulmasında dağılan SSCB'nin içinde yaşayan Türklerle yakınlaşabilmek, bağ kurmak hedeflenmiştir. Bakanlar Kurulu kararıyla 24 Ocak 1992'de kuruldu. Dışişleri Bakanlığına bağlıyken 1999'da Başbakanlığa bağlandı. Türk dilinin konuşulduğu Türkiye'ye komşu ülkeler olmak üzere ekonomik ticari teknik ve toplumsal dayanışmayı öngörür. Günümüzde 20 ülkede faaliyetlerini sürdürmektedir.

223. Maastrich Antlaşması hakkında bilgi veriniz.

224. 7 Şubat 1992'de Maastrich'te imzalanan 1993 Kasımında yürürlüğe giren antlaşmaya göre Avrupa Topluluğu, Avrupa Birliği adını almıştır. AB'nin üç temel direği oluşturulmuş yeni hukuksal yapı düzenlenmiştir.

- Ekonomik parasal birlik, bağımsız Avrupa Merkez Bankası ve onun yöneteceği tek para birimi,
- Ortak dışişleri ve güvenlik politikası, savunma, Avrupa vatandaşlığı, Avrupa Parlamentosu, ekonomik ve toplumsal uyum konuları,
- Adalet ve içişlerinde işbirliği, göç ve siyasi ilticacılar konusunda işbirliğin yürütülmesi için Avrupa Polis Ofisi'nin kurulması karara bağlanmıştır.
- Birliğin 27 ülkesi aynı zamanda NATO üyesidir.

- Schengen Antlaşması ile üye ülkeler arasında pasaportsuz geçiş sağlanmıştır.
- Birliğin 15 ülkesi Euro para birimine geçmiştir.
- Birlik ülkeleri ulusal bayrağın dışında AB bayrağı da kullanmak zorundadırlar.
- Eski Varşova paktı üyelerinin NATO'ya giriş çalışmaları devam etmektedir.

225. Kopenhag kriterlerinin siyasi kriterleri nelerdir?

Ülkelerin uymakla zorunlu olduğu ilkelerdir.

- İstikrarlı ve kurumsallaşmış bir demokrasi,
- Hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü,
- İnsan haklarına saygı,
- Azınlıkların korunması,
- İdam cezasının kaldırılması,
- Irk ayrımcılığının, kadınlara karşı ayrımcılığın olmaması.

226. Kopenhag kriterlerinin ekonomik içerikli kriterleri nelerdir?

- İşleyen pazar ekonomisinin varlığı,
- Birlik içinde rekabet gücüne sahip olma,
- Fiyat istikrarı,
- Mali sektörün geliştirilmesi,
- Yeterli sermayenin olması,
- Firmaların teknolojiye uyum kapasitesinin olması.

227. Türkiye'nin AB Süreci hakkında bilgi veriniz.

- 1959 Üyelik için AET'ye başvurulması
- 1963- Tam üyeliği sağlayacak Ankara Antlaşması'nın imzalanması.
- 1982- AET'nin askeri darbe gerekçesiyle Türkiye'yle ilişkilerini dondurması.
- 1987- Türkiye'nin AT için tam üyeliğe başvurusu
- 1995- Türkiye-AB arasında Gümrük birliği görüşmelerinin ve kararın kabulü
- 1999- Türkiye'ye adaylık statüsünün tanınması
- 2001- AB'nin Türkiye için 4. İlerleme raporunu hazırlaması.
- 2002- Kopenhag Kriterlerinin kabul edilmesi halinde görüşmelerin başlayacağını açıklanması
- 2005- Ceza kanunu AB kriterlerine uyumlu hale getirildi.
- 2007- Türkiye'nin 159 milyon Euro hibe alacağı açıklandı. AB Troyka toplantısında Kuzey Irak, Kıbrıs ve reform süreci görüşülür.
- 2009-Almanya ve Fransa Türkiye'nin tam üyeliğine karşı çıkmıştır.

228. "Mavi Kelebeğin İzinde" filmi hangi amaç doğrultusunda yapılmıştır?

- TRT Sırpın Boşnaklara karşı yürüttüğü Srebrenitsa Katliamı'nın 13. yılında katliamı unutturmamak için 11 Temmuz 2008 tarihinde 26 saat süren canlı yayınla katliamı ve izlerini anlatmıştır. İsmi mezarlıklara konan mavi keleklerden almaktadır.

229. Yugoslavya'nın dağılma süreci hakkında bilgi veriniz.

- 1980'li ve 1990'lı yıllarda yükselen etnik milliyetçilik sonucu cumhuriyetlerin bağımsızlık talebi artar.
- 1991 yılında SSCB'nin dağılması ve Doğu Bloğu'nun parçalanmasıyla ülkede iç çatışmalar başlar.
- 25 Mart 1991'de Hırvatistan ve Slovenya bağımsızlığını ilan eder.
- 17 Eylül 1991'de Makedonya bağımsızlığını ilan eder.
- 1992'de Bosna Hersek bağımsızlığını ilan eder.
- 6 Nisan 1992'de Bosna Savaşı başlar ve Sırp Boşnaklara yönelik saldırılarda bulunur.
- 1995'te NATO bölgeye askeri harekatta bulunarak müdahale eder.
- 21 Kasım 1995 Dayton Antlaşması ile Bosna Hersek; Bosna Hersek Fedarasyonu ve Sırp Cumhuriyeti olmak üzere iki birime bölünür.

230. Yaser Arafat Kimdir?

- 1958'de Filistin Kurtuluş Örgütü'nü kurdu. İsrail'e düzenlenen baskınlarda bizzat yer aldı.
- Ürdün hükümetiyle yaşadığı gerginlik sonucu örgütü Lübnan'a taşıdı.
- 1987 yılında Filistin İntifadasını yönetti. 1988'de Filistin Devletinin kurulduğunu ilan etti.
- Teröre karşı olduğunu bildirmesi üzerine ABD Filistin meselesinde Arafat'ı bir taraf olarak kabul etmiştir.
- Madrid ve Oslo'da yürütülen görüşmeler sonucunda 1993 Washington Antlaşması imzalandı.
- İsraili lider Rabin'le Nobel Barış Ödülü aldı. Bağımsız Filistin'in göremeden 2004'te vefat etti.

231. 2001'de Afganistan'a başlayan Amerikan saldırılarının nedeni nedir?

- ABD, 11 Eylül 2001'de New York ve Washington kentlerine yapılan saldırıların sorumlusu gördüğü Usame bin Ladin'in örgütü El Kaide'nin bulunduğu Afganistan'a saldırır.

- 7 Ekim 2001'de "sınırsız özgürlük" adını verdikleri hava saldırılarını başlatırlar. BM'ye bağlı Çok Uluslu güçler de Afganistan'a girmiştir. Daha sonra NATO güçleri Afganistan'a girerek Taliban yönetimi devirmişleridir.
- 232. Türkiye Bilimler Akademisi hakkında bilgi veriniz.**
- Türkiye'deki tüm bilim alanlarındaki araştırmaları araştırmayı yapan bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu konuda ödüllendirmek amacıyla 1993'te kurulup 1994'te faaliyete başlayan kurumdur.
- 233. Voyager I ve II nedir?**
- ABD'nin uzayla ilgili bilgi elde etmek için 1977'de fırlattığı insansız uzay araçlarıdır.
- 234. Çernobil faciası hakkında bilgi veriniz?**
- Ukrayna'nın başkenti Kiev yakınlarındaki Çernobil nükleer güç reaktöründe 26 Nisan 1986 tarihinde gerçekleşen nükleer kazadır.
  - 1100 km. uzaklıktaki yerleri bile etkilemiştir. Çernobil Kazası yüzlerce çocuğun sakat kalmasına ve kanser hastalığının artmasına neden olmuştur.
- 235. Kyoto Protokolü hakkında bilgi veriniz.**
- Küresel ısınmanın dünyayı tehdit etmesi üzerine devletler buna önlem almak için Japonya'nın Kyoto kentinde 11 Aralık 1997'de protokol imzalamışlardır. Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihi olarak 16 Şubat 2005 belirlenmiştir.
  - Kyoto sözleşmesinin amacı atmosferdeki sera gazının yoğunluğunun iklime tehlikeli etki yapmayacak seviyelerde tutulmasını sağlamaktır. Karbondioksit ve sera gazlarının salınımının azaltılması kararlaştırılmıştır.
  - Türk, ye Kyoto Protokolü'nü 2009'da kabul etmiştir.
  - ABD protokolü imzalamasa da şartlara uymamaktadır. En çok sera gazına neden olan gelişmeler ABD'dir.
- 236. Çeçenistan'ın bağımsızlık mücadelesi hakkında bilgi veriniz?**
- 1994-1996 yılları arasında Rusya Federasyonu'na bağlı İçkerya Çeçenistan Özek Cumhuriyeti'nin verdiği bağımsızlık mücadelesi esnasında Rusya'da Boris Yeltsin liderdir. Çeçen lider Cevher Dudayev eski bir SSCB savaş pilotudur. Dudayev önderliğinde Çeçen gerillalar bağımsızlık için gerilla savaşı yapsalar da Ruslar tarafından Dudayev şehit edilir.
  - Rusya'da psikolojik çöküntülerin artması ve Çeçenlerin yeterli ikmallerinin olmamasından dolayı 1996'da önce ateşkes sonra da barış antlaşması imzalanmıştır.
  - Putin döneminde Rusya, yaptığı askeri hareketlerle bölgede bir çok insan hayatını kaybetmiştir.
- 237. Hocalı Katliamı nedir?**
- Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki Karabağ Savaşında 26 Şubat 1992'de Dağlık Karabağ bölgesindeki Hocalı kasabasında Ermenilerin Azeri Türklerine karşı yaptığı katliamdır.
- 238. Dağlık Karabağ sorunu hakkında bilgi veriniz.**
- Azerbaycan, 1923 yılından beri özerk bölge statüsüne sahip olan Dağlık Karabağ'ın özerklik statüsüne 1989'da son vermiştir.
  - Bu bölgede SSCB'nin çözülmesiyle Azeriler-Ermeniler arasında çatışmalar çıkmıştır. Ermenistan'ın Karabağ'ı kendisine katacağını açıklamasıyla çatışmalar daha da artmıştır.
  - Rusya'nın çekilmesiyle bölgede güç kazanan Ermenistan bölgeyi işgal eder.
  - Bu bölgede ayrılıkçı Ermeni yönetimi 1991'de bağımsızlığını ilan eder. Karabağ'da yaşayan Azerilerse bu durumu boykot ederler. Karabağ'ın bağımsızlığını ve varlığını Ermenistan dahil olmak üzere kimse tanımamıştır.
  - Karabağ Bölgesi, Ermeni işgalinde olup taraflar arasında günümüze kadar süregelen gayriresmi 15 yıllık ateşkes vardır.
- 239. I. ve II. Körfez Savaşları hakkında bilgi veriniz?** I. Körfez Savaşı, 1990-1991 yılları arasında ABD öncülüğünde 28 ülkenin Basra Körfezi üzerinden Irak lideri Saddam Hüseyin üzerine yaptığı askeri harekattir. Harekatın nedeni Irak'ın Kuveyt'e saldırmasıdır. Müttefikler tam olarak başarı sağlayamamıştır. II. Körfez Savaşı, Irak'ın özgürleştirilmesi ve Ortadoğu'ya barışın getirilmesi, radikal terör örgütlerin imha edilmesi, Irak'ın elinde denetimsiz nükleer silahların bulunduğu iddiası ve Irak'ın İsrail'e karşı nükleer silah kullanmasını önlemek amacıyla 20 Mart 2003'te G. Bush döneminde ABD önderliğinde Çokuluslu Koalisyon Kuvvetlerinin "Özgürleştirme Operasyonu" adını verdikleri saldırıyla Irak'a yaptıkları saldırıdır. Müttefikler başarılı olur. Saddam Hüseyin idam edilir. Irak'ta günümüze kadar süren iç çatışmalar başlar.